A°. 1856. N°. 42.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

MAANDAG 18 FEBRUARIJ.

Bij dit N.° wordt aan de Geabonneerden gratis toegezonden een Bijblad, behelzende het slot van het verslag der zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van vrijdag den 15 dezer.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *ROTTERDAM* brengen, uit naam van den Heer Staatsraad, Commissaris des Konings in de provincie Zuidholland, ter kennis van alle belanghebbenden, dat, bij resolutie van Z. Exc. den Heer Minister van Finantien van den 15 Februarij jl., bepaald zijn de prijzen, het opgeld daaronder begrepen, waarvoor de Collecteurs, Splitters en Debitanten der Staats-Loterij de loten en gedeelten daarvan, voor de 4de week der trekking van de laatste klasse der 228ste Loterij, zullen mogen uitgeven, te weten:

Bij Verkoop,

Geheele Loten	. . . *f* 100. —	Tiende Loten	. . . *f* 10. —
Halve „	. . . . 50. —	Twintigste „	. . . . 5. —
Vijfde „	. . . . 20. —		

Wordende de belanghebbenden bij deze herinnerd, dat, bij art. 3 van Zijner Majesteits besluit van 6 Januarij 1831, n.° 68 (*Staatsblad* n.° 2), uitdrukkelijk is vastgesteld, dat de Collecteurs, Splitters en Debitanten gehouden zijn om zich naar die prijsbepaling te regelen, en dezelve gedurig ter inzage voor het publiek beschikbaar te hebben.

Rotterdam den 16 *Februarij* 1856.

Burgemeester en Wethouders voornoemd.

De Secretaris, STORM VAN 'S GRAVESANDE.

De Burgemeester, J. F. HOFFMAN.

Buitenland.

LONDEN den 15 februarij.

Morgen begeeft de secretaris van Staat voor buitenlandsche zaken, graaf *Clarendon*, zich naar Parijs, tot bijwoning der vredes-conferentien.

— Zoo als gewoonlijk in de woensdagzitting hield het Lagerhuis zich eergisteren hoofdzakelijk met onderwerpen van plaatselijk belang bezig. Verder ging de tweede lezing van het door den markies van *Blandford* ingediend ontwerp tot vermeerdering van het aantal kerspelen der Gevestigde Kerk door, en werd het verzoek van kolonel *Dunne* ingewilligd, dat uitvoerige staten zullen worden overgelegd van alle personen die sedert 1 januarij 1853 bij het leger of het artillerie-departement' de dienst verlaten hebben of tot hoogere rangen opgeklommen zijn.

In de zitting van gisteren verklaarde de heer *Layard* voor den tijd van drie weken het door hem aangekondigde voorstel te verdagen, strekkende om het leedwezen van het Huis te betuigen, dat officieren, die het leger nutteloos groote verliezen hebben berokkend, belooningen en eereteekenen hebben ontvangen en nog voorname posten bekleeden. — Daarop vroeg de heer *Ewart* aan den eersten Lord der tresaurie, of het gedurende den te sluiten wapenstilstand geoorloofd zal zijn geladen Engelsche schepen naar de Russische havens te zenden, en of artikelen van oorlogs-contrabande, zoo als vuursteenen, lood en salpeter, dan niet vervoerd zullen mogen worden; verder vroeg hij, of, indien de expeditie van Engelsche schepen verboden is, vreemde schepen met dit doel bevracht zullen kunnen worden, of dat de blokkade der Russische havens weldra hersteld zal worden? Lord *Palmerston* zeide, hierop niet anders te kunnen antwoorden dan dat de bij dezen handel betrokken personen moesten wachten totdat de wapenstilstand zal zijn gesloten, wanneer de aard daarvan hun zou blijken. — Sir *J. Killy* vroeg wijders verlof tot indiening eener wet, strekkende om alle acten nopens misdrijven tegen personen in wetboeken te vereenigen; hij wilde de 40 deelen en de 20,000 bestaande wetsartikelen tot een enkel wetboek van 200 a 300 artikelen zamengetrokken zien. Dit voorstel vond den bijval der Regering en werd aangenomen. — Daarna vroeg sir *J. Shelly* de openbaarmaking van een rapport nopens den staat der geregtshoven in Ierland, en verlangde dat de Regering sommige regters, die door ouderdom en ziekelijkheid niet in staat waren hunne betrekkingen waar te nemen, door anderen verving. Sir *Kennedy* wenschte uit de motie het woord *in Ierland* weg te laten. Sir *Ch. Napier* gaf zijne verwondering te kennen, dat de Regering de Iersche regters niet tegen deze aanvallen verdedigde. Sir *G. Grey* wierp namens de Regering dit verwijt van zich af en verklaarde hoe het hem niet mogelijk was sommige regters te verdedigen, die, gelijk de heer *Pennefather*, welke blind is, hoe verdienstelijk zij ook mogen wezen, niet in staat zijn hunne betrekkingen behoorlijk waar te nemen. Ten slotte werd het amendement van sir *Kennedy* verworpen met 134 tegen 120 stemmen, en het primitieve voorstel daarop aangenomen met 132 tegen 121 stemmen. — De zitting werd vervolgens gesloten.

— In het begin der volgende week gaat de admiraal sir *E. Lyons* het bevel over de Engelsche vloot weder op zich nemen. Ter zijner eere gaf de Lord-Maire van Londen eergisteren avond een prachtig banket in het Mansionhouse. In de rede, met welke hij den toast op dien Vlootvoogd deed vergezeld gaan, zeide de eerste Magistraatspersoon onder anderen: „Wanneer sir *Edmund Lyons* wierd afgevraagd waar zijne zeeslagen waren, dan zou hij in antwoord vragen kunnen waar de Russische vloot was, en of zij in het geheel wel bestond." De Admiraal beantwoordde den feestdronk zeer uitvoerig, en betreurde het sterk dat noch hij in de Zwarte Zee noch de admiraal *Dundas* in de Baltische gelegenheid gevonden had om in opene zee met de Russen slaags te geraken, dewijl men uit datgene wat de Engelsche schepen nog hadden kunnen uitrigten aan deze nagenoeg met zekerheid de overwinning zou hebben mogen beloven.

— Een uitgestrekt pand in Yardleystreet, Clerkenwell, alhier, toebehoorende aan en gebruikt door den heer *J. White*, voornaam koopman in mahonie- en timmerhout, werd gisteren morgen geheel door brand vernield, terwijl een vijftal naburige huizen in Exmouthstreet door de vlammen en het water zwaar geleden hebben.

Des namiddags van dien dag ontstond in het dok te Southampton brand aan boord van de *Atrato*, eene der grootste bestaande stoombooten ter wereld, maar werd gelukkig spoedig gebluscht.

— Het afsterven des trompetters van den Lord Maire te Londen, wiens werk hierin bestond dat hij, bij plegtige gelegenheden, voor diens staatsiekoets al blazende moest uitgaan, heeft in het hof der aldermen de vraag doen ontstaan of die post niet afgeschaft zou kunnen worden. Sommige leden meenden zelfs dat de aanwezigheid van zoodanigen persoon de optogten eerder bespottelijk dan indrukwekkend maakte, en men is geëindigd met te besluiten den post vooreerst onvervuld te laten.

— Sommigen betwijfelen of het wel raadzaam zijn zou in afwachting van den vrede een wapenstilstand met Rusland te sluiten. Het Russisch leger toch, zeggen zij, heeft aan alles gebrek, terwijl de legers der Bondgenooten aan niets gebrek hebben, en een wapenstilstand zou Rusland dus te stade kunnen komen om zijne hulpmiddelen te herstellen, middelerwijl de Bondgenooten de hunne zouden uitputten.

PARIJS den 15 februarij.

Nadat de Keizer gisteren morgen op het paleis der Tuileriën den Ministerraad had voorgezeten, is Z. M. op den middag met een talrijk gevolg uitgereden om te St. Germain te gaan jagen.

Verschillende geruchten blijven in omloop nopens den persoon welke peter zal zijn van het Keizerlijk kind. Men wil weten dat dienaangaande thans onderhandelingen zijn aangeknoopt met den Paus, die, zoo hij daarin mogt bewilligen, zich bij de doopplegtigheid door een Legaat zou kunnen doen vertegenwoordigen.

Sedert eenige dagen is nog eene tweede min op het paleis der Tuileriën aangekomen; zij is uit Bourguignon.

— Het dagblad *Constitutionnel* wil stellig onderrigt zijn, dat de vredesconferentien alhier den 23 dezer zullen worden geopend. Men heeft zich verpligt gezien de opening tot dien dag uit te stellen, daar *Aali*-pacha, de Ottomanische gevolmagtigde, eerst den 21sten of 22sten zal arriveren; de overige gevolmagtigden zullen echter allen reeds vroeger hier zijn.

De bedienden en het secretariaat van lord *Clarendon* zijn gisteren morgen alhier in het nieuwe groote hotel, *Hotel du Louvre* genaamd, aangekomen.

De baron *von Brunnow* heeft zijne eerste bezoeken aangevangen, door zich naar de verschillende ministeriën en naar de ambassades te begeven.

Het is nu dezer dagen juist twee jaren geleden dat de baron *von Brunnow* genoodzaakt werd Londen te verlaten, dewijl Engeland en Rusland elkander den oorlog verklaard hadden. Die staatsman trad zijne diplomatieke loopbaan voornamelijk bij het Congres te Aken in, waarna hij gedurende tien jaren bij het Ministerie van buitenlandsche zaken te Petersburg werkzaam was, totdat hij tot gezant te Darmstadt benoemd werd. Toen het geschil tusschen Turkije en Egypte ontstond, werd hem in augustus 1839 eene bijzondere zending naar Londen opgedragen, welke hij tot groote voldoening des Rijkskanseliers *von Nesselrode* volbragt. Als Gezant naar Stuttgardt verplaatst, bleef hij daar echter slechts weinige weken en werd toen tot Russisch gezant te Londen benoemd, welken post hij tot nu voor twee jaren bekleedde, en als zoodanig de verdragen van 1840 en 1841 over het Oostersche vraagstuk, het verdrag over het fnuiken van den slavenhandel in 1842, het bekende Londensche protocol over de Deensche erfopvolging in 1852, en een soortgelijk verdrag over de Grieksche troonopvolging medeteekende. De uitstekende Staatsman, die na zijne afreis uit Londen een tijd lang te Darmstadt vertoefde, waarna hij tot gezant bij de Duitsche Bondsvergadering benoemd werd, leefde te Londen op zeer vriendschappelijken voet met de voornaamste Staatslieden van alle partijen, vooral met den hertog van *Wellington*, wiens gast hij nog weinige dagen voor diens dood geweest was. Van sir *R. Peel* is het bekend hoe deze, aan een feestmaal der Russische maatschappij, eene rede uitsprak, waarin deze merkwaardige woorden voorkwamen: „Vele diplomaten mogen eene hoogere plaats innemen, maar geen met het vertrouwen van zijnen Souverein vereerde Staatsman heeft vroeger zijne pligten op meer eervolle en voorbeeldige wijze vervuld als de baron *Brunnow*. Ja ik durf wel zeggen dat nooit een buitenlandsch gezant de belangen zijns Lands ijveriger vertegenwoordigd heeft, of minder geneigd geweest is iets van deszelfs eer op te offeren; doch, boven kleingeestige kuiperijen verheven, door beminnelijkheid en eenvoudigheid van gedrag, heeft hij zich tevens het vertrouwen van elk Kabinet verworven, waarmede hij te onderhandelen had, en zich overal volkomene persoonlijke achting gewonnen." — Zeer onlangs heeft de baron *von Brunnow* zijne dochter aan den Pruissischen secretaris van legatie te Stuttgardt, den heer *von Magnus*, uitgehuwelijkt.

— De *Moniteur* deelt heden het uittreksel mede van den toestand der Bank van Frankrijk op den 14 februarij, vergeleken met dien op den 11 januarij. Wat het actief betreft, is er in de kas eene vermeerdering van 11 millioenen, in deportefeuille eene vermindering van 16 millioenen, in de voorschotten op openbare fondsen en spoorwegactien en obligatien eene vermeerdering van 19 millioenen; wat het passief aangaat, leveren de in omloop zijnde biljetten eene vermeerdering op van 19 millioenen, de rekening-courant der schatkist eene vermeerdering van 9 millioenen, de rekeningen-courant van particulieren eene vermeerdering van 1 millioen.

— Volgens brieven uit Turijn zou er sprake zijn van eene wijziging in het Sardinische Kabinet, ten gevolge van verschil van gevoelen tusschen den heer *Cavour*, den voorzitter van den Raad, en den heer *Ratazzi*, den minister van binnenlandsche zaken. In de tegenwoordige omstandigheden zou de eerste het geraden achten, van den kant der Sardinische Regering bewilligingen te doen om het geschil met den H. Stoel uit den weg te ruimen; daarentegen moet de heer *Ratazzi* van gevoelen zijn, dat, daar Piémont in dat geschil in het gelijk is, zonder reden gedane bewilligingen den schijn van zwakheid zouden hebben, waardoor het aanzien der Piémontesche Regering, vooral in Italië, zou worden verminderd. De meerderheid der Ministers zou met den heer *Cavour* instemmen en zulks leiden tot de vervanging van den heer *Ratazzi* door het senaats-lid den heer *Pollone*, terwijl de heer *Ratazzi* advokaat-generaal bij het hof van cassatie worden zou.

— Brieven uit Rome van den 10 dezer vermelden het afbreken der door den H. Stoel met de Republiek Chili aangeknoopte onderhandelingen over het sluiten van een concordaat. De Amerikaansche diplomaat, die naar Europa was gezonden om over deze zaak te onderhandelen, heeft zich niet kunnen verstaan met den Kardinaal, die door den H. Vader ten deze van volmagt voorzien was, en heeft Rome verlaten zonder zijne zending vervuld te hebben. Het schijnt dat de eischen van den vertegenwoordiger van den H. Stoel op het stuk van preventieve censuur voor alle geschriften de beide onderhandelaars hebben belet zich met elkander te verstaan.

— Brieven uit Konstantinopel melden, hoe het vele Turken mishaagd heeft, dat de Sultan de bals masqués aan de Engelsche en Fransche ambassades had bijgewoond. Op het bal bij lord *Statford de Redcliffe* moet men hem bovendien weinig eerbied betoond hebben, dewijl hij daar steeds door eene zoo onbescheiden menigte omringd werd dat hij zich naauwelijks bewegen kon, terwijl men hem schier nergens plaats ruimde. Ook vond het afkeuring dat de Patriarchen der Armenische en Grieksche Kerken en de Opperrabbijn der Israëlieten in eene danszaal gebragt waren, waar een van deze zelfs zeer ligtzinnige woorden moest aanhooren van iemand, die hem, te midden van zoovele verschillende kostumes, voor een verkleeden genoodigde hield of het ten minste deed voorkomen alsof hij in dien waan verkeerde.

— Uit Madrid wordt den 10 dezer geschreven, dat de heer *Santa-Cruz*, de nieuwe minister van finantien, welligt spoedig een plan zal indienen tot vrijwillige conversie der vlottende schuld in 3 per cents geconsolideerden tegen den prijs van 50 per cent. Bij gelegenheid der optreding van den nieuwen Minister van finantien heeft de heer *Drucker* zich tot den Hertog der Overwinning gerigt, om op nieuw de belangen voor te dragen van de houders der uitgestelde schuld; de President van den Raad was zeer getroffen door het berigt, dat de agenten van den graaf *de Montemolin* te Amsterdam en te 's Gravenhage eene leening trachten te sluiten.

KEULEN den 15 februarij.

Het reeds medegedeelde wegens de bereidwilligheid van Pruissen, om de vijf voorwaarden der drie andere Mogendheden mede te onderteekenen en deel aan de vredesconferentien te nemen, steunt op den inhoud der volgende depêche, den 3 dezer door den president-minister *von Manteuffel* aan den Pruissischen minister te Weenen, graaf *Arnim*, gerigt:

„Mijne depêche van 26 januarij bevond zich reeds in handen Uwer Excellentie, toen ik den 28 januarij, door graaf *Esterhazy*, mededeeling der hier bijgaande Oostenrijksche depêche van 25 januarij ontving. Het bij dat stuk gevoegde, de verklaring namelijk welke Oostenrijk voornemens is aan de Bondsvergadering te doen, heeft natuurlijk het onderwerp van ons ernstig nadenken uitgemaakt. Bijaldien het Weener Kabinet, alvorens dit vast te stellen, zich met ons verstaan had, zouden wij welligt in de gelegenheid geweest zijn de eene of andere wijziging als wenschelijk op te geven, en hadden wij niet op het eerste gezigt de vraag om te weten of het niet goed zou zijn de mededeeling aan de Bondsvergadering nog eenigen tijd uit te stellen in ontkennenden zin te beantwoorden gehad.

„Nogtans heeft deze overweging ons niet kunnen terughouden van toenadering tot het eenmaal vastgesteld besluit des Keizerlijken Kabinets, uit aanmerking van dien ernstigen wensch, waarvan wij reeds zoo vele bewijzen gegeven hebben, dat zich daaraan een besluit der Bondsvergadering verbinden moge, dat van de eensgezindheid van Duitschland en van twee groote Mogendheden getuigenis draagt, in zoo ver dat besluit met de

waardigheid en de wezenlijke belangen der Duitsche Bondsvergadering vereenigbaar is.

„ Wij zijn overtuigd dat onze Duitsche bondgenooten evenzeer als wij en met opregte voldoening erkennen dat de preliminairen welke door de oorlogvoerende Mogendheden aangenomen zijn een nieuw verkregen grondslag voor een nabij zijnden vrede uitmaken. In mijne depêche van 26 januarij heb ik verklaard dat Pruissen, in zijne hoedanigheid als groote Europesche Mogendheid, bereid is dien grondslag aan te nemen, tot het aannemen van welken het de overtuiging heeft, in het belang des vredes van Europa daar het zijne toegebragt te hebben van waar de beslissing komen moest; — dien aan te nemen, zeg ik, — op zoodanige wijze dat die vrede niet meer verschoven of benadeeld kan worden, en wel door het mede teekenen der preliminairen en door deelneming aan de onderhandelingen welke daarmede verbonden zijn, bijaldien het door de in de zaak betrokkene Mogendheden daartoe uitgenoodigd wordt.

„ Bij het aannemen van deze houding als Europesche Mogendheid heeft Pruissen zich zijne pligten als Duitsche Mogendheid wel herinnerd, zoowel jegens het geheel van den Bond als jegens zijne bijzondere Duitsche bondgenooten. Het moet derhalve van deze laatsten veronderstellen, dat ook zij bereid zullen zijn den grondslag te erkennen, die door al de betrokken Mogendheden is verworven, als een waarborg van een nabij zijnde vrede, met handhaving der belangen van Duitschland, en dat zij ook genegen zijn zullen dien grondslag in die mate te ondersteunen als het hun, in hunne hoedanigheid van leden der Duitsche Confederatie, mogelijk zijn zal zich een volkomen juist oordeel over de punten te vormen, welke het onderwerp van uiteenloopende zienswijzen en aanspraken zouden kunnen worden, en het sluiten der onderhandelingen zouden kunnen vertragen of zelfs op nieuw onzeker maken. Het Keizerlijk Kabinet zal met ons erkennen, dat eene voegzame vertegenwoordiging van den Bond zelven bij de onderhandelingen daarom, in het algemeen belang, een bijzonder geschikt en derhalve wenschelijk middel wezen zou.

„ De Gezant des Konings bij de Bondsvergadering zal gemagtigd worden zich in den geest der voorafgaande opmerkingen uit te laten in de commissie, in wier handen graaf *Rechberg* moet voorslaan de verklaring van Oostenrijk te stellen, en wij hopen met vertrouwen dat hij langs dien weg in staat gesteld zal worden om krachtig tot het weldra verkrijgen van een eenparig besluit der Bondsvergadering mede te werken."

— Te Berlijn vreezen sommigen dat de meerdere hartelijkheid, die men onlangs tusschen Oostenrijk en Pruissen meende op te merken, weder aanmerkelijk verflaauwd is. De volgende woorden in een half officieel Weener dagblad zijn niet onopgemerkt gebleven: „ door de weigering om de door Rusland bereids aangenomen voorstellen onvoorwaardelijk aan te nemen zou Pruissen een twijfel aangaande de opregtheid van het Petersburger Kabinet doen ontstaan, die zeer ten nadeele van dit laatste uit zou loopen."

Het gerucht dat de Bondsvergadering te Frankfort reeds eenig besluit op de vredesvoorwaarden zou genomen hebben heeft zich niet bevestigd. Oostenrijk zou gezind zijn, met uitsluiting van Pruissen, zijnen invloed in de schaal te werpen om ter gelegener tijd te verkrijgen dat een vertegenwoordiger van den Bond tot bijwoning der conferentien te Parijs worde uitgenoodigd.

— Men zegt hoe in de conferentien te Konstantinopel de gevoelens over de nieuwe organisatie der Vorstendommen zoo zeer uiteenloopen, dat de geheele zaak naar de Parijzer conferentie verwezen zal worden.

— Het huwelijk van den Russischen grootvorst *Nicolaas* met de Dochter des Hertogs van Oldenburg is den 6 dezer, onder luide toejuiching der bevolking, te Petersburg voltrokken, bij welke gelegenheid die Grootvorst tot generaal aide de kamp en opperbevelhebber der genie verheven is, terwijl zijn broeder, de grootvorst *Michiel*, insgelijks tot generaal aide de kamp en tevens grootmeester der artillerie benoemd is.

(Per Telegraaf.)

LONDEN den 16 februarij.

In de zitting van het Lagerhuis van gisteren heeft de Kanselier van den Exchequer aangekondigd, dat eene nieuwe leening zal worden gesloten, waarschijnlijk ten bedrage van 15 millioen ponden sterling, waarvoor de inschrijvingen aanstaanden maandag zullen worden ontvangen; een gedeelte der in omloop zijnde schatkistbiljetten zal in geconsolideerde schuld worden geconverteerd.

In den verderen loop der zitting vroeg de heer *Roebuck* de overlegging der briefwisseling van de Regering met die der Vereenigde Staten, ten einde te weten welke instructien aan den heer *Crampton* zijn gegeven en of zich daaronder die bevond om de Amerikaansche wet geen geweld aan te doen; hij klaagde er over dat de aanwervingen hadden voortgeduurd na de gemaakte verontschuldigingen; ten slotte uitte hij de hoop dat het Huis zich zou verklaren tegen den oorlog met Amerika, welke eene groote ramp zoude wezen. Lord *Palmerston* herhaalde de vroeger door hem afgelegde verklaringen en verzocht het Huis in geene discussien te treden vóór dat de briefwisseling zou zijn overgelegd. De heer *Disraeli* sprak in denzelfden geest, waarna de heer *Roebuck* zijn verzoek introk, terwijl lord *Palmerston* beloofde spoedig de briefwisseling aan het Parlement te zullen mededeelen.

PARIJS den 16 februarij.

Graaf *Cavour* is, door twee attachés en een secretaris vergezeld, gisteren avond alhier aangekomen.

KOPENHAGEN den 15 februarij.

In het regtsgeding tegen de gewezen Ministers heeft het Openbaar Ministerie heden in de zitting van het Hof van den Staat zijne conclusie medegedeeld, strekkende dat allen schadeloosstelling in geld en de geregtskosten zullen moeten betalen; bovendien wordt geëischt tegen de heeren *Sponneck*, *Bille* en *Hansen* de veroordeeling tot gevangenisstraf en tot verlies hunner ambten en waardigheden; tegen de overige beschuldigden wordt alleen gevangenisstraf geëischt.

Binnenland.

's GRAVENHAGE den 15 februarij.

Bij Koninklijk besluit is de benoeming van den burgemeester van Vinkeveen en Waverveen, *J. F. Caspers*, tot secretaris dier gemeente, met Zr. Ms. goedkeuring bekrachtigd.

— Door *P. A. van Ree*, te Charlois, zijn heden de eerste nieuwe aardappelen aan Z. M. den Koning aangeboden.

— Heden, bij gelegenheid van den naamdag van H. M. de Koningin-Weduwe, was er dienst in de Grieksche kapel. Bij Z. K. H. prins *Hendrik* was diner, waarop de Russische Gezant alhier genoodigd was

— Men verneemt dat de heer *L. van Vliet*, na eene minnelijke poging bij den nieuwen Minister van Kolonien te hebben aangewend om regeling van de aan hem, volgens de beslissing van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, van 3 maart jl., toekomende schadevergoeding, thans weder een adres aan de Tweede Kamer heeft ingediend, waarin hij zich beklaagt over de stelselmatig ontwijkende en ontkennende antwoorden, aan hem door den afgetreden minister, den heer *Pahud*, in vier dispositien gegeven, en welke volgens adressant eene ware regtsweigering uitmaken; verder wordt door hem aangewezen het ijdele en tot niets leidende van het plaatselijke onderzoek te Tjandjoer, waarachter de minister *Pahud* op de interpellatie van den heer *van Hoëvell* zich heeft verscholen; eindelijk verzoekt hij, dat het der Kamer moge behagen, hetzij uit overweging, dat ieder ingezeten van Nederlandsch Indië regt heeft op bescherming van persoon en goederen, en dat de adressant in het genot van dat regt van Staatswege is verkort, vermits zijne uitzetting uit de Preanger-Regentschappen, en de wijze waarop die heeft plaats gehad, niet door eenige wettelijke verordening geregtvaardigd zijn, op dit beklag te besluiten, eene commissie uit haar midden te benoemen, om overeenkomstig het reglement van orde der Kamer (art. 81 volg.) een ontwerp te stellen van zoodanig vertoog of voordragt aan den Koning, als de Kamer krachtens art. 113 der Grondwet zal gepast achten, ter ontvouwing aan Z. M. van hetgeen zij ten deze heeft bevonden en van hetgeen zij beschouwt dat dien ten gevolge door het Hoofd van het Departement van Kolonien moest gedaan worden, hetzij uit overweging dat er met 1 januarij ll. eene vervanging heeft plaats gehad van het Hoofd van het Departement van Kolonien, op dit beklag te besluiten, bij missive van den Voorzitter, den tegenwoordigen Minister aan te bevelen, in welwillende overweging te nemen het te geven gevolg aan het votum van 3 maart 1855.

— Naar men verneemt zullen de Provinciale Staten dezer provincie tegen 4 maart e. k. worden opgeroepen, om te delibereren over het reglement voor het hoogheemraadschap van den Alblasserwaard beneden de Zouwe.

— Het Koninklijk kabinet van penningen alhier heeft dezer dagen van den heer mr. *S. P. Lipman*, deken der orde van advokaten te Amsterdam, ten geschenke ontvangen een exemplaar in brons der medaille, geslagen ter eere van den heer Staatsraad mr. *M. C. van Hall*, voorzitter der arrondissements-regtbank te Amsterdam.

Staten-Generaal.

TWEEDE KAMER. — *Zitting van vrijdag 15 februarij.*

Beraadslagingen over het voorstel tot het instellen eener enquete omtrent het misbruik van Sterken Drank.

Aan de orde van den dag is de voortzetting der beraadslagingen over het voorstel van den heer *Rochussen*, tot het instellen eener enquete omtrent het misbruik van den sterken drank.

De heer *van Heiden Reinestein* merkt op dat gedurende 5 jaren het misbruik van den sterken drank als een kanker is geschetst. Hij zal zich op dit oogenblik niet over het regt van enquete uitlaten, maar meent dat het tegenwoordige voorstel zeker in verband staat met onze wetgeving. Van Regeringswege was toegezegd, dat de aandacht op dit onderwerp zal gevestigd worden, doch tot nu toe is dit nog niet gebeurd. De spreker herinnert aan de beraadslagingen ter gelegenheid der behandeling van de gemeentewet; hij heeft toen een amendement voorgesteld, om het misbruik van den sterken drank tegen te gaan. Dat amendement heeft destijds van Regeringswege geene ondersteuning erlangd. Van al de gedane toezeggingen is niets gekomen. De spreker beantwoordt vervolgens de opmerking, dat dit voorstel een aristocratischen grondslag heeft. Het misbruik maken van den sterken drank, zegt de spreker, is van algemeene bekendheid. Het is eene algemeen erkende kwaal. Hoe kan dat voorstel dan zijn van aristocratischen grondslag? Ook zeide men dat er andere middelen noodig waren om het kwaad te keeren. De spreker antwoordt dat dezelfde spreker (de heer *Westerhoff*), die deze opmerking heeft gemaakt, er ook bijgevoegd heeft, dat het misbruik ook bij de hoogere standen bestaat. Hieruit blijkt tevens, zegt de spreker, dat men meer noodig heeft om het kwaad te keeren, dan alleen middelen van morelen aard. Hij is voor het voorstel van den heer *Rochussen.* Hij hoopt dat de voorsteller er toe zal kunnen besluiten om zijn voorstel eenigzins te veranderen en het te beperken tot het derde punt, maar ook daaruit weglaten alles wat betreft gemeentelijke verordeningen. Aan de burgemeesters is bij de gemeentewet het toezigt over de tapperijen opgedragen, en hij gelooft dus, dat een burgemeester, krachtens de gemeentewet, veel nut kan te weeg brengen. Wij moeten ons bepalen, zegt de spreker, tot de algemeene wetgeving, tot algemeene maatregelen. Hij wijst ook op de slechte qualiteit en de slechte bestanddeelen van den sterken drank, waardoor die nog schadelijker wordt. Deze enquete ligt dus in allen gevalle binnen de termen der wet en hij is dus voor het voorstel van den heer *Rochussen.*

De heer *van Hoëvell* ondersteunt de goede bedoelingen van den heer *Rochussen.* Hij gelooft dat het goed is dat eens worde onderzocht wat de Staat doen kan om het misbruik maken van den sterken drank tegen te gaan; daaromtrent bestaat toch groot verschil van gevoelen. Tot hiertoe is hij echter niet van meening, dat de verkoop van sterken drank moet worden beteugeld. Doch hij heeft twee punten op het oog die strekken kunnen tot beteugelingsmiddelen, als: 1°, verbetering der voedingsmiddelen, en 2°, door het voldoend geven van onderwijs. Wat het eerste punt betreft, hij gelooft dat juist de slechte voeding en de bestaande ellende dikwerf de oorzaak zijn van het misbruik maken van den sterken drank. Hij acht het dus beter de accijnsen op de eerste levensmiddelen weg te nemen en den accijns op de bieren af te schaffen, ten einde beter en goedkooper bier te kunnen brouwen. Nopens het tweede punt gelooft hij dat het goed zal zijn van Staatswege onderwijs te doen geven. Daardoor kan de vijand krachtig bestreden worden. Anderen meenen echter dat er nog andere middelen noodig zijn om het kwaad te keeren. Hij ondersteunt dus het loffelijk doel van den voorsteller, doch hij heeft bezwaren tegen het voorstel zoo als het ligt. Zijn eerste bezwaar is, dat het instellen eener enquete ook nadeelig zou kunnen werken op de pogingen van vereenigingen en individuen tegen het bestaande kwaad. Ook in 1853 was er eene andere beweging in het Land van anderen aard. Toen heeft men het door *apaisement* beteugeld. Maar hij wil nu niet door apaisement dezen vijand bestrijden. Zijn tweede bezwaar ligt in de aanmerkingen die hij heeft tegen de beschouwingen van het voorstel zelf. Hij acht de twee eerste punten niet noodig. Ook in het derde punt ligt een bezwaar, voor zoo ver betreft de plaatselijke verordeningen. Dit ligt buiten de bevoegdheid der Kamer. Op die wijze zoude men komen tot centralisatie, die hem te ver toeschijnt. Die twee bezwaren hebben hem gebragt tot het denkbeeld of het niet beter ware om, in plaats van eene enquete in te stellen, art. 115 van het reglement van orde toe te passen, namelijk de benoeming eener commissie, om een bepaald voorstel aan de Kamer te doen. Het zwakste punt van het voorstel is toch: wie men als getuigen zal hooren? Het kwaad erkent men; het hooren van getuigen is dus niet noodig. Zijn derde bezwaar ligt in de wijze van toepassing van het regt van enquete. Hij gelooft dat deze niet de ware is. Hij betwijfelt toch of de voorsteller billijk is, ook jegens de Regering. De voorsteller heeft artikel 89 der Grondwet volstrekt niet toegepast. Hij komt onmiddellijk tot eene enquete. Naar zijne meening had de voorsteller verder moeten gaan en eene vraag aan de Regering moeten doen, die alsdan zou hebben moeten antwoorden. Blijkt het hem, dat de Regering het geven van antwoord afwijst, dan komt eerst eene enquete te pas. Hij heeft dien weg van billijkheid ook jegens de Regering bewandeld. De spreker komt vervolgens tot de questie over het regt van enquete. De heer *Bosscha* heeft gisteren eene beschouwing over dat regt geleverd en zeide dat, naar zijne overtuiging, het regt van enquete onbeperkt was. Daarvoor deinst de spreker terug. Naar zijne meening kan eene enquete alleen loopen over zaken tot de bevoegdheid der Kamer behoorende. Aan de andere zijde hebben de heeren *van Rappard* en *de Kempenaer* dit regt veel te veel ingekrompen, waartegen hij ook bezwaar heeft. Zoo hij het dus niet geheel eens is met den heer *Bosscha*, zoo moet hij toch zijn leedwezen betuigen, dat die heer dezelfde meening niet bij gelegenheid der vorige discussie heeft ontwikkeld.

De heer *van Lennep* zegt, dat hij gisteren in de Kamer is gekomen met het voornemen om tegen de enquete te stemmen. Het deed hem leed, dat hij zich met het voorstel van den heer *Rochussen* niet kon vereenigen. Zijn bezwaar berust niet daarop, dat er hier geen grond tot enquete zou bestaan. Hij is het eens met den heer *Bosscha*, dat het regt van enquete niet beperkt is. Maar zijn bezwaar is van een anderen aard. Hij vreest, dat het vasthouden aan dit voorstel leiden kan tot beperking der vrijheid, waaraan hij geen deel wenscht te nemen. Hij wenscht steeds te blijven de verdediger of voorstander van maatschappelijke, van individuele vrijheid; komt men heden tot het verbod van het gebruik maken van den sterken drank, dan komt men morgen tot het verbieden van Fransche en Rijnsche wijnen, en den anderen dag van Brabantsche en Engelsche bieren. Dat is zelfs bij plaatselijke verordeningen gebeurd. Uit vrees voor misbruik heeft men soms het gebruik maken van den ooft belet. Hij laat ieder vrij om in afschaffingsgenootschappen te treden, even als hij ieder de vrijheid laat om zich in kloosters te begeven, ten einde tegen de verleiding der wereld beschermd te zijn, maar hij is tegen alle aflegging van geloften. De stichter van het Islamismus heeft het gebruik van wijnen en sterken drank verboden, en juist de volgers van den Islam staan met eene zwarte kool geteekend. *Mahomed* was een valsche profeet, want hij vergat het gebruik maken van de opium te verbieden. En nu onze eeuw. *Karel V* zeide, dat hij de Nederlanders het drinken niet kon afleeren. In de oude ordonnantien van Schieland en ook, zoo hij gelooft, in die van 's Hage, stond bij voorbeeld dat de pleitbezorgers zich niet anders mogten vertoonen dan volkomen nuchter. Wanneer, vraagt de spreker, had de Natie grootheid? Juist in de 17de eeuw, toen algemeen over het misbruik werd geklaagd. Hij gelooft dus, dat men voorzigtig moet zijn in zijn oordeel, en dat men niet iets aan eene andere oorzaak moet toeschrijven, wat een gebrek is in de menschelijke natuur. De vraag is nu: wat kan de Staat doen? Hij gelooft wel dat het 3de punt van het voorstel in aanmerking kan komen. De Regering is het beste in staat om te beoordeelen wat er te doen is. Zij heeft zich nog niet in de discussie gemengd en het zou hem aangenaam zijn, zoo de Kamer met hare zienswijze kon bekend worden. Zoo de voorsteller zijn voorstel eenigzins wijzigt of zoo de Regering nadere verklaringen geeft dan zal hij gaarne tot het doel van het voorstel medewerken.

De heer *van Lynden* gelooft niet, dat hier de vraag is geweest of dit onderwerp tot eene enquete zou kunnen aanleiding geven, maar dat de vraag alleen geloopen heeft over de opportuniteit. Spreker is een groot vriend van vrijheid, doch vrijheid om zich te bedrinken mogt men wel beperken. Die beperkingen elders hebben, volgens de daarvan bekend gemaakte cijfers, opgeleverd verminderde bevolking der gevangenissen en ontlaste budgetten. Dat voorbeeld van elders mag ook hier worden nagevolgd. De spreker deelt de tegen de twee eerste punten geopperde bezwaren niet. Hij vraagt nog inlichting nopens het derde punt. Hij meent dat men nopens dit onderwerp wel getuigenis kan afleggen. Hij wenscht zeker de inzigten der Regering ten deze te kennen, opdat het blijke, of zij deze poging wil ondersteunen.

De heer *Dirks* zegt, dat de afschaffing van den sterken drank, consequent doorgezet, leidt tot afschaffing van onze branderijen. De spreker schetst den grooten omvang van dien tak van industrie; aanvoer, verwerking en uitvoer komen daarbij in aanmerking; de toevloed van granen

wordt er door bevorderd, zoodat daardoor eene kleine stad van ons Land tot eene hoofdmarkt van granen is geworden. Bij eene doorzetting van de afschaffing zullen de branderijen naar elders worden verlegd en zal het kwaad niet worden gekeerd. Het derde punt des voorstels heeft bij hem geen overwegend bezwaar gevonden. Vooral als men armverzorger is geweest weet men wat onaangenaamheden en moeijelijkheden het misbruik van den sterken drank oplevert, en hij wil dus gaarne middelen bij de hand vatten om het misbruik te keeren. Dat is bij voorbeeld onderanderen vermindering van het getal slijterijen, kroegen en tapperijen; op de plaatsing daarvan te letten, want ten platten lande, ja in eene stad, heeft men zelfs de kantongeregten gevestigd in herbergen of tapperijen. De aanlokselen tot misbruik kunnen althans weggenomen worden. Niets gemakkelijker nu dan om slijterijen op te rigten. De spreker wenscht het onderzoek tot het 3de punt te bepalen, met weglating der woorden: „plaatselijke verordeningen."

De heer *Westerhoff* beantwoordt sommige sprekers en verdedigt, vooral tegen de heeren *Schimmelpenninck van der Oije* en *van Heiden Reinestein*, zijne meening, dat men eenzijdig handelt door alleen de jeneverdrinkers te willen beteugelen.

De heer *Hugenholtz* wijst er op, dat de geachte voorsteller zelf, bij het slot zijner memorie van beantwoording, den wensch heeft geuit, dat de Regering hare meening over zijn voorstel zou kenbaar maken. De spreker verlangt dus van de Regering te vernemen of zij kennis draagt van de memorie en of zij voornemens is eenige maatregelen te nemen die nuttig en raadzaam zijn.

De heer *van Heiden Reinestein* zegt, in antwoord tot den heer *Westerhoff*, dat de twee zaken niet gelijk staan; dat bij voorbeeld de hoogere prijzen den meervermogenden niet van het wijn drinken zouden afschrikken; het geldt hier ook alleen de questie van strafbaarstelling der openbare dronkenschap, die ook hoogeren en aanzienlijken zou treffen. Hij gelooft, dat men het kwaad moet keeren waar men het treffen kan. Hij stelt, naar aanleiding van het straks door hem gezegde, een amendement voor, namelijk om de twee eerste punten weg te laten en de redactie van het derde punt te verbeteren.

(*Zie verder het Bijblad.*)

's GRAVENHAGE den 16 februarij.

Bij Koninklijke besluiten zijn benoemd: tot burgemeester der gemeente Hoevelaken *C. F. H. Frezie;* tot procureurs bij de arrondissements regtbank, te Nijmegen, mr. *W. J. Triebels*, advocaat aldaar, en bij de arrondissements-regtbank te Zutphen, mr. *F. R. Penninck*, advocaat aldaar; tot plaatsvervangend kantonregter te 's Gravendeel, *H. van Es*, notaris aldaar, tot ontvanger der registratie en domeinen te Goor, *J. Overman*, surnumerair der registratie en domeinen, en tot surnumerair der registratie en domeinen *F. N. van der Stok*, wonende te Haarlem; — zijn verplaatst, de volgende ontvangers der registratie en domeinen, als: *W. R. A. Slicher*, van Zutphen naar Delft; *J. Cazaux*, van Papendrecht naar Zutphen; *J. M. Smits*, van Grave naar Papendrecht; *L. Dittlinger*, van Oss naar Grave, en *W. C. de Man*, van Goor naar Oss.

— Krachtens het slot van art. 7 van 's Konings besluit van 31 julij 1841 (*Staatsblad* n.° 26), is den 14 dezer aan de heeren *Pieter Smit*, *Jan Smit*, *Leendert Smit* en *Fop Smit* Junior, wonende de eerste, derde en vierde onder Nieuw-Lekkerland, en de tweede onder Ridderkerk, een uitstel van zes maanden bewilligd tot het in werking brengen der stoombootdienst tusschen *Rotterdam* en de uiterste grenzen op *de Schelde*, in de rigting van *Antwerpen* en omgekeerd, en tusschenplaatsen, onder de firma van *Fop Smit Junior en Comp.*, waarvoor hun, bij beschikking van 16 julij 1855 vergunning werd verleend, welk uitstel gerekend wordt te zijn ingegaan met den 16 januarij 1856.

— Van wege het Ministerie van Binnenlandsche Zaken zijn nopens den Rijkstelegraaf de volgende berigten openbaar gemaakt:

Met den 20 dezer wordt het kantoor van den Rijkstelegraaf te Roermond, voor de binnen- en buitenlandsche dienst, met beperkten diensttijd geopend.

Met den 15 dezer worden te Bonn en Görlitz in Pruissen telegraafkantoren geopend.

De afzenders van telegrafische berigten worden in hun belang herinnerd, dat sommige Russische telegraafkantoren, welke alleen berigten in de landtaal aannemen, voor berigten in de Fransche en Hoogduitsche talen langs korteren en goedkooperen weg langs de lijnen der Donau Vorstendommen bereikbaar zijn dan over St. Petersburg. Zoo is bij voorbeeld voor een berigt naar Odessa, Nicolajev of Simpheropol de verzending over Galatz en Jassy als spoediger en minder kostbaar aan te bevelen boven die over St. Petersburg. Eene dergelijke verzendingswijze dient echter door den afzender op het berigt te worden uitgedrukt. Bij gebreke daarvan wordt het berigt over St. Petersburg verzonden.

— De soirée dansante, die gisteren avond door den heer *Steengracht van Oostcapelle* werd gegeven, was eene der schitterendste, die in den laatsten tijd alhier hebben plaats gehad. Zij werd vereerd met de tegenwoordigheid van Z. D. H. den Hertog van Saksen Weimar, Hoogsdeszelfs zoon hertog *Gustaaf*, de leden van het Corps Diplomatiek, de Ministers en een groot aantal aanzienlijken.

— Aanstaanden maandag zal, naar men verneemt, het maximum van den prijs van het roggebrood weder met ¼ cent per Ned. pond verminderen, welke vermindering ten voordeele der spaarkas komt, die dien ten gevolge voor die broodsoort nog slechts ¾ cent heeft bij te betalen.

Men verneemt dat door Z. Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken is beslist, dat de door den Gemeenteraad alhier in zijne zitting van den 26sten der vorige maand aangenomen wijziging van art. 21 van het reglement op de spaarkas, ter voorziening in buitengewone duurte van het brood, niet aan 's Konings goedkeuring behoeft te worden onderworpen.

Staten-Generaal.

In de zitting der Tweede Kamer van heden is na discussie met 37 tegen 16 stemmen aangenomen het voorstel van den heer *van Hoëvell*, tot benoeming eener commissie van vijf leden uit de Kamer, ten einde te onderzoeken of en in welken zin een voorstel zal worden gedaan omtrent de middelen tot bestrijding of uitroeijing van het misbruik van sterken drank.

Na afdoening van nog eenige andere werkzaamheden is de Vergadering daarop tot nadere bijeenroeping gescheiden.

ROTTERDAM den 16 februarij.

Als eene bijzonderheid meldt men ons uit Krimpen-aan-de-Lek den 16 dezer, dat heden aldaar een steur is gevangen, die ongeveer 100 Ned. ponden zwaar was, en welke voor een goeden prijs bij afslag aan de markt werd verkocht. Men herinnert zich niet dat er immer zoo vroeg in het jaar op die plaats die soort van visch is gevangen.

— Heden promoveerde aan de Leydsche Hoogeschool in de verloskunde de heer *H. N. Freericks*, med. et chir. doctor te Eindhoven, na verdediging van theses argumenti obstetricii.

— Den 8 dezer werd te Zwolle eene vergadering gehouden van de Overijsselsche vereeniging tot ontwikkeling der provinciale welvaart, waarin een plan werd besproken van het leggen eener brug over den IJssel bij het Katerveer, ter verbinding van Gelderland met Overijssel.

— Eergisteren is aan de Groningsche Hoogeschool bevorderd tot doctor in de regten de heer *J. A. Baart de la Faille*, van Groningen, na het verdedigen van quaestiones juris inaugurales.

— Te Groningen zijn dezer dagen onderscheidene gevallen voorgekomen van vergiftiging door het gebruik van mosselen, welke echter alle nog tijdig werden tegengegaan en gelukkig afliepen.

— De kerkeraad der Hervormde gemeente te Wijnjeterp en Duurswolde heeft tot predikant beroepen ds. *J. A. C. F. Revel*, predikant te Augsbuur, Lutkewoude en Kollumerzwaag.

Te Britsum (classe Leeuwarden) is met eenparige stemmen beroepen ds. *G. Flieringa*, pred. te Menaldum.

Ten gevolge van het bedanken van ds. *J. Marissen van Loon*, te Kampen, heeft de kerkeraad van Hellum, in Groningen, het volgend tweetal van predikanten opgemaakt: dd. *C. Tjassens Keiser*, te Enum, en *W. Boekhoudt*, te Delfzijl.

— De waterhoogte te Arnhem was den 15 dezer 3,01 el. De Rijnhoogte te Keulen was den 15 dezer 11 voet 5 duim Keulsch peil (11 voet Rijnlandsch).

— Door den havenmeester van Barcelona is ter kennis der zeevarenden gebragt, dat zich, ten gevolge der stormen die op de kusten van Katalonië gewoed hebben, ongeveer op de hoogte van den uithoek van het nieuwe havenhoofd te Barcelona eene zandbank gevormd heeft van 90 Spaansche voeten lengte, 85 voeten breedte en 11 a 13 voeten diepte.

— Door tusschenkomst van Zr. Ms. Consul-Generaal te Havanna is mededeeling ontvangen van de volgende door den Gouverneur Generaal van Cuba uitgevaardigde ordonnantie, tot het, zooveel mogelijk, te keer gaan der misbruiken, die bij den uitvoer van ladingen stroop (welke vrijdom van tonnegeld genieten) uit gemeld eiland plaats grijpen, vermits die ladingen dikwerf uit geconcentreerde stroop bestaan, welke 65 a 80 per cent te kristalliseren suiker bevat: 1°, de vrijdom van tonnegeld, welken de schepen, die eene geheele lading stroop innemen, genieten, zal blijven voortduren zoo lang de handel hieromtrent geen tegenbevel namens de bevoegde magt ontvangt; zullende zoodanig bevel casu quo bij tijds worden afgekondigd; 2°, de geconcentreerde stroopsoorten zullen voortaan bij den uitvoer, even als de gemeene suiker, 7½ per cent betalen; 3°, de bevoegde tolbeambten zullen bij den uitvoer uit het eiland bepalen, welke stroopsoorten als gewone en welke als geconcentreerde qualiteit moeten worden aangemerkt; 4°, de vaartuigen, die geconcentreerde stroop uitvoeren, zullen het volle tonnegeld betalen, en 5°, de nog aanhangige vorderingen omtrent dit onderwerp zullen worden ten einde gebragt volgens de in deze ordonnantie vervatte bepalingen.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM den 16 Februarij.

OVERLEDEN: A. van den Berg, man van A. van Leeuwen, 39 j. — H. van der Keemel, z., 5 m. — J. C. Donkers, jm., 24 j. — M. Linthuis, jd., 20 j. — G. Zuidmeer, d., 2 j. — J. de Loos, jd., 20 j. — H. Eekhout, man van A. de Wilde, 43 j. — P. Notebaart, vrouw van J. Peereboom, 34 j. — J. H. Schenk, z., 4 j. — C. van Looy, d., 1 m.

BEVALLEN: M. C. Molier, geb. Lawende, levenl. d. — A. G. Z. van der Gevel Wenteler, geb. Punt, d. — L. W. van der Horst, geb. Gutzeit, z. — A. Langhorst, geb. Haasbroek, z. — S. Pieterson, geb. de Knijp, z. — E. Vlierboom, geb. Schalkwijk, z. — D. Boes, geb. Deun, d. — A. Verhaagen, geb. Warmenhoven, d. — M. van Waasdijk, geb. van Woudenberg, d. — M. W. Weber, geb. Mettrup, z. — J. C. Tromp, geb. Sparenburg, z.

ONDERTROUWD: T. A. Ennen, jm., 26 j., met K. Dirksen, jd., 23 j. — F. J. Zurloh, jm., 20 j., met M. Vogels, jd., 32 j. — H. L. C. W. Strey, jm., 34 j., met A. Knegtlie, jd., 30 j. — W. in 't Hart, jm., 21 j., met T. Hemelop, jd., 22 j. — J. P. Posthumus, wedr., 30 j., met C. C. Schreuder, jd., 26 j. — C. F. Vernimmen, jm., 47 j., met M. T. Bijl, jd., 29 j. — H. G. F. Langeveld, jm., 34 j., met B. J. de Backere, jd., 35 j. — A. Schorel, jm., 24 j., met M. van Veen, wed. van C. Berghaan, 33 j. — J. Vrijland, wedr., 31 j., met C. Willebrands, wed. van L. W. van den Broek, 34 j. — J. van Vliet, jm., 22 j., met E. van Schie, jd., 22 j. — H. W. Wolff, jm., 24 j., met B. M. van Katwijk, jd., 24 j. — P. Keuzekamp, jm., 26 j., met J. M. Beddorff, jd., 21 j.

Zeetijdingen.

Nederland.

HELLEVOETSLUIS 16 februarij. Vertrokken *Levant* (st.) naar Havre; *Kosmopoliet*, J. Bouten, *Twee Cornelissen*, J. C. Kreije, en *Helena & Anna*, J. C. F. Lupcke, alle drie naar Batavia, de eerste per *Kinderdijk*; *Argus*, J. Cordia, naar Havanna; *Hervatting*, G. Visser, naar Gibraltar; *Ivanhoe* (st.) naar Leith; *Gouverneur Elsevier*, Wolskie, n. Bahia; *Diana* (st.) en *Concordia* (st.), beiden n. Londen; *Sea Gull* (st.) n. Hull; *Therese* (st.) n. Grangemouth, en *de Maas* (st.) n. Bristol. De *Helena & Anna* is achter de Kwak geankerd; de wind O. — N. O.

BRIELLE 16 febr. (O. — O. Z. O.) Gearriv. *Admiraal Ver-Huell* (st.) v. Havre. — Vertrokken *Ocean Queen* (st.) n. Hull; *Radical*, Amos, *Salus*, Andresen, en *Mary*, Darling, alle drie n. Engeland; *Orbit*, Moon, naar Schotland; *Sutcliffe*, Armitage, naar Londen, en *Albatross*, Atkinson, n. Newcastle.

MAASSLUIS 16 februarij. Heden vertrokken *Magdalena*, E. A. Schumacher, naar Grimsby, en *Wiltshire*, J. Cutts, naar Yarmouth; de wind O. Z. O.

BROUWERSHAVEN 16 februarij. Vertrokken *Nederland*, F. Ruiter, naar Rotterdam (per *Kinderdijk*); *Olivier van Noord*, F. Guyt, naar Londen, en *Maleijer*, P. Bok, n. Batavia; Z. Z. O. — O.

AMSTERDAM 16 februarij. Het schip *Hermanus Franciscus*, kapit. E. Masdorp, van hier te New-York aangekomen, heeft op de reis een orkaan doorgestaan en daardoor lekkage bekomen, alsmede zeilen, kettingen, booten, kombuis, verschansingen enz. verloren; overigens was aan boord alles wel.

TEXEL 15 febr. (Z. W. — W.) Gearriveerd *Twee Zusters*, de Groot, v. Londen; *Graaf van Rechteren* (st.) en *Noord-Holland* (st.), beiden van Hull, en *Jane*, Craig, van Sunderland. — Vertrokken *Burgemeester Huidekoper* (st.) naar Hull.

VLIE 14 febr. (W. Z. W.) Gearriveerd *Boreas*, de Boer, van Newcastle. — Vertrokken *Ulrike*, Wehen, en *Marchina Catharina*, Mulder, beiden naar Hamburg, en *Vrouw Sjouke*, Voss, n. Bremen.

Het Ned. schip *Agina Undina*, kapit. Brouwer, van Memel naar Halte, is den 8 febr. ter reede van DELFZIJL binnengeloopen; heeft in den storm van 5 op 6 dezer een anker verloren.

VLISSINGEN 14 februarij. Ter reede gekomen (om order) *de Amstel*, van Duyn, en *Neptun*, Berlage, beiden v. Galatz. — Voor Antwerpen bestemd zijn op de Schelde gearriveerd *Bellona*, de Vries, van Havanna; *Oceano*, Echevarria, van Matanzas; *John Dunlop*, Dyer, van Mobile; *Alert*, Jensen, van Venetië; *Edwin*, Matthews, van Sevilla, en *Ritzia*, Alfström, van Malaga.

Buitenlandsche Havens.

Aangekomen:

Te GUALEGUAY 11 december *Sliedrecht*, Feenstra, van Monte-Video. — Te HAMBURG 13 febr. *Vrouw Antje*, Brakke, van Amsterdam. Te HARBURG 13 febr. *Cornelia*, Kroon, v. Rotterdam. Te CUXHAVEN 13 febr. *Gezina Jantina*, Vissinga, v. Londen. — Te BREMERHAVEN 13 febr. *Ariel*, Aberg, van Batavia. — Te KOPENHAGEN 12 febr. *John*, Looft, van Batavia en Padang.

Bij de SULINA 10 jan. *Atalante*, Beckering, van Konstantinopel naar Galatz; alles wel aan boord.

Vertrokken:

Van ALEXANDRIA 3 februarij *Henrica*, van der Werff, naar Falmouth. — Van MALTA 2 febr. *Geertruida*, Homveld, naar Vlissingen. — Van CADIX 31 jan. *Eppo Hendrik*, Schut, n. Rio-Grande. — Van HAMBURG 14 febr. *Anna Maria Henriette*, Zwanenburg, naar Liverpool.

Volgens berigt van SAVANNAH van 22 januarij, was van daar naar Rotterdam vertrokken het schip *Epaminondas*, kapitein Brandt, met 2009 balen katoen.

In lading: Te NEW-ORLEANS 23 januarij *A. H. Stevens*, Talbot, en te CHARLESTON 26 januarij *Samoset*, Greenhough, beiden naar Rotterdam. — Te NEW-YORK 2 febr. *Arnold Böninger*, Hashagen, *South Carolina*, Stewart, en *Wetumpka*, alle drie naar Rotterdam, en *Koophandel*, Hjelmström, n. Amsterdam.

KONSTANTINOPEL 28 januarij. Het schip *Magdalena Johanna*, kapit. Timmer, van hier naar Galatz, lag den 20 dezer op den Donau ingevroren.

Het schip *Anna Elisabeth*, kapitein Schuldt, van Odensee naar Rotterdam, is den 13 febr. wegens tegenwind te GLUCKSTADT binnengeloopen.

Engeland.

Te ROCHESTER gearriv. 13 febr. *Three Brothers*, Hopkins; — te HARWICH 13 febr. *Coral*, Cracknell; — te IPSWICH 13 febr. *Compass*, Newson, en *Eagle*, Garwood, alle vier van Rotterdam. Te SUNDERLAND 12 februarij *Navy*, Tinmouth, van Rotterdam; 13 dito *Dolphijn*, Bowbyes, van Vlissingen; — vertrokken 12 febr. *One*, Farrow, naar Rotterdam. Van NEWPORT 12 febr. *Hillechina Scholtens*, Scholtens, n. Rotterdam. Van GRAVESEND 13 febr. *Flecke Jouwer*, de Weerd, naar Konstantinopel en Balaklava. — Te LONDEN in lading 14 febr. *Gesina Alida*, Botje, n. Antwerpen, en *Coert Cornelis*, Schut, naar Konstantinopel.

Het schip *Ommelanden*, kapit. L. S. Wieringa, van Suriname te QUEENSTOWN binnen, is den 12 februarij op bekomen order naar Greenock gezeild.

HOLYHEAD 13 februarij. Het Ned. schip *Margina*, kapitein Smit, van Liverpool naar Sevilla, is, na op de banken van Wicklow gestooten te hebben, alhier in de oude haven binnengeloopen, zijnde lek.

SOUTHAMPTON 14 februarij. De Amerikaansche stoomboot *Ericsson*, van New-York naar Havre, is op de hoogte dezer haven gearriveerd, op sleeptouw hebbende de Nederl. brik *Maria Anna*, die zij den 11 dezer op 49 gr. 54 min. NB. en 5 gr. 57 min. WL. aantrof, zijnde de brik toen onder noodmasten en waaijende een noodsein van boord. De *Maria Anna*, die eene kostbare lading wijnen en spiritualiën aan boord heeft, is lek; het volk wenschte van boord genomen te worden.

Gepraaid:

Den 24 december, op 22 gr. ZB. en 28 gr. WL., de Nederlandsche bark *Wilhelmina*. (De breedte, in ons vorig nommer opgegeven, was abusief.)

In lading liggende Schepen.

Te Rotterdam:

BATAVIA en SAMARANG, het nieuw gebouwd, gekoperd Nederl. Barkschip *Maarten van Rossem*, kapit. *G. F. Rijken*, groot 400 Lasten, hebbende bijzonder ruime inrigtingen voor Passagiers en voerende eenen geëxamineerden Scheepsdoctor. Adres bij de Reeders de Heeren *van Overzee en Co.*, en bij de Cargadoors *P. A. van Es en Co.*, te Rotterdam.

GOTHENBURG, het snelzeilend Hamburger Schoenerschip *Adolph*, kapitein *H. H. Tiemann*. Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer*.

JERSEY, het Engelsch Schip *Richard & Francis*, kapitein *W. Osborn*. Adres bij *Geo. Levingston* en bij *J. A. Houwens*.

KAAP DE GOEDE HOOP, mede voor Passagiers, waartoe hetzelve uitmuntend is ingerigt, het extra snelzeilend gekoperd Nederlandsch Brikschip *Jan van Galen*, kapit. *P. H. de Boer*. Adres ten kantoren van *Kuyper, van Dam en Smeer* en *Hudig en Blokhuyzen*.

KONSTANTINOPEL, het snelzeilend Nederlandsch Schoenerschip *Augusta*, kapit. *H. E. Rabe*. Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer*.

STETTIN, het Nederl. Kofschip *Vriendschap*, kapit. *T. F. Bakker*. Adres ten kantore van *Kuyper, van Dam en Smeer*.

STETTIN, het Nederlandsch Schoener-Kofschip *Elisabeth Lollina*, kapitein *G. H. Carst*. Adres bij *Kuyper, van Dam en Smeer*.

TRIEST, het Nederlandsch Kofschip *Vrije Fries*, kapit. *C. Arema*, Adres ten kantore van *Kuyper, van Dam en Smeer*.

Marktberigten.

ROTTERDAM den 16 Februarij.

GRANEN enz. Tarwe: 160 ℔ Kleefsche *f* 465, *f* 470. Rogge: 147 ℔ Amerik. *f* 355. Lijnzaad: 109, 110 ℔ Catania *f* 385.

SCHIEDAM den 16 Februarij.

GRANEN. Verkocht: Rogge, 148 ℔ Mecklenburg *f* 375 6/w., en 141 ℔ Libau *f* 358 6/w.

MOUTWIJN.......	per Ned. Vat zonder Fust	*f* 19. —	zonder de belasting.
JENEVER.........	» » » » »	- 24. 50	
AMST. PROEF....	» » » » »	- 25. 75	

Beursberigten.

MADRID den 15 Februarij.

Spanje 1½ pc. 23. 95; dito 3 pc. 38.

PARIJS den 16 Februarij.

Frankrijk 3 pc. 74; dito 4½ pc. 97. 75. Spanje 1¼ pc. 23⅞; dito Binnenl. 3 pc. 37⅞.

LONDEN den 16 Februarij.

De 3 pc. Geconsolideerden 90⅞ a ⅞. Rusland 5 pc. 104; dito 4½ pc. 92. Spanje 1¼ pc. 23⅜ a ⅝; dito Buitenl. 3 pc. 42½ a ¾; dito Certific. 4⅞ a 5; dito Amort. 6 a ½. Mexico 3 pc. 20½ a ⅝. Peru 4½ pc. 79. Grenada Uitgestelde 6¾ a 7¼. Venezuela 4½ pc. 29; dito Uitg. 13. Ecuador 5 a ½; dito Nieuwe 1 pc. 13⅞ a 14¼, dito Land-Warrants 3⅞ a 4. Holland 4 pc. 95½. dito 2½ pc. 64½.

WEENEN den 16 Februarij.

Nationale Metall. 5 pc. 85; Metalliek, 5 pc., 83⅜. Wissel Londen *f* 10. 17. Parijs *f* 122½. Zilver *f* 6½.

ANTWERPEN den 15 Februarij.

België 2½ pc. 55⅜. Spanje 1¼ pc. 23⅜; dito Binnenl. 3 pc. 37⅝. Metalliek 5 pc. 79⅜.

ROTTERDAM den 16 Februarij.

Nederlanden, Werkel. Schuld, 2½ pc., 63½. Spanje, Obl., 3 pc., nu 1¼ pc., 23⅞ l. k., 23 15/16 h. k., 23 15/16 gebl. k.; Binnenl. a 6/m., 3 pc., 37 13/16 l. k., 37 13/16 h. k., 37 13/16 gebl. k. Portugal te Londen, 3 pc., 43½; dito *Don Miguel* 5. Rusland, Oblig. bij *Hope*, 1798 en 1816, 5 pc., 101⅞. Oostenrijk, Metall., 2½ pc., 39½; Rente te Amsterdam, 5 pc., 82 9/16 l. k., 82 11/16 h. k., 82 11/16 gebl. k.; Nationale, 5 pc., 77⅞. N. Grenada, Uitgest. 6 15/16 l. k., 7 1/16 h. k., 7 gebl. k. Ecuador, Oblig. 3½; idem Nieuwe, 1 pc., 13⅞. Landwarrants 4 1/16.

Over het algemeen was de Beurs in eene betere stemming en vonden de meeste fondsen koopers tot verhoogde prijzen.

AMSTERDAM den 16 Februarij.

				Laagste koers.	Hoogste koers.	Geblev. koers.
NEDERL.,	Werkelijke Schuld.....	2½	pCt.	63 7/16	63½	63½
»	dito dito	3	»	75¾	75¾	75¾
»	dito dito	4	»	92⅞	92 15/16	92⅞
»	Amort.-Syndicaat.....	3½	»	91		
»	Handel-Maatschappij ..	4½	»	130		
»	O. I. Leening.........	4	»	92½		
»	Aand. Holl.-Spoorweg		»			
»	Rijn- dito	4½	pCt.			
»	Maatsch. v. Weldadigh.	4	»	76		
FRANKR.,	Certificaten...........	3	»	69		
RUSLAND,	Obl. bij *Hope & Co*....	5	»	101⅝	101¾	101⅝
»	dito dito 1828/29	5	»	101		
»	Cert. dito 1831/33	5	»	88¼		
»	dito dito 1840...	4	»	81⅞	82	82
»	dito bij *Stieglitz*......	4	»	81⅝		
»	dito » dito Nieuwe	4	»	81¼		
»	dito » dito dito	5	»	88⅝	88 7/16	
»	dito Adm. te Hamburg	5	»			
»	Certific. van Assign...	6	»	62⅞	63	•
»	Inschr. dito	6	»	61⅞		
POLEN,	Aand. 1835, *fl*. 500....	....	*f*	149½		
»	Obligatien............	4	pCt.	76		
SPANJE,	Buitenlandsche.........	1½	»	23⅝	23 11/16	
»	dito	3	»			
»	Binnenl. a *f* 6000......	3	»	37 13/16	38 1/16	37 15/16
»	Amortisable Schuld ...	....		6¼		
»	Bewijzen van Coupons..	....				
OOSTENR.,	Obl. bij *Goll & Co*. ...	5	»			
»	dito dito ...	4	»			
»	dito Metall. Oude.....	5	»	76	76¼	76¼
»	dito Nieuwe bet. te Amst.	5	»	82 11/16	82¾	82 13/16
»	dito Nation. Metalliek	5	»	77½	78	78
»	dito Metall............	2½	»	39½	39½	
»	Weener Aand. fl. 250..	....		385		
BELGIE,	Certificaten...........	2½	»			
»	dito bij *Rothschild*	2½	»	51⅝	51⅞	51⅞
PORTUG.,	Oblig..................	3	»	42⅞	43¼	43¼
»	dito Uitgest............		»			
VENEZ.,	Obl. £ 100............	4½	»	27½		
»	Uitgest................	1½	»	12 9/16		
GRENADA,	Oblig..................	3	»	19½	19 9/16	
»	Uitgestelde	....				
MEXICO,	Oblig..................	3	»	18 15/16	20	
»	dito. Onbepaalde.....	3	»			

Pruissische Aand., 3½ pc., *f* 203½. Oostenr. Bank-Actien *f* 1175 a *f* 1180. Rusland, Certific. bij *Stieglitz*, 1855, 5 pc., 89⅞ a 89 15/16; Cert. te Londen, 4½ pc., 92½. Brazilië 1824, £ 100, 5 pc., 98½; id. 1839, £ 100, 5 pc., 97; id 1843, £ 100, 5 pc., 97. Ecuador 3 9/16.
Beleening 4 pct. Prolongatie 4½ pct. Disconto 4 pct.

Heden waren Hollandsche fondsen, bij geringen handel, tot de koersen van gisteren aangeboden; in vreemde fondsen was de markt over het algemeen gunstiger gestemd, bij eenigen omzet in Oostenrijksche en Spaansche.

Laatste prijzen ten 5 ure: Holland 2½ pc. 63 7/16. Spanje 1½ pc. 23⅝; dito Binnenl. 3 pc. 38. Oostenrijk, Metall., 5 pc. 76 7/16.

Handelsberigten.

ROTTERDAM den 16 Februarij.

OVERZIGT DER WEEK.

KOFFIJ wel zoo vast, ofschoon zonder groote uitgebreidheid in zaken.

THEE stil. Deze week arriveerde van Whampoa de *Ludomille* met 1394 k., terwijl tegen den 29 dezer maand in veiling zijn aangeslagen 5706 kist., aangevoerd per *Wilhelm Ludwig* van Foo Chow Foo en daarna 108/8 k. Hysant Schin (fine), liggende op ontvangcedullen te Amsterdam, in entr.; regten *f* 20.

SUIKER. De markt was in de laatste acht dagen zeer flaauw; noch in Ruw noch in Geraffineerd vonden eenige verkoopen van belang plaats.

RIJST flaauw en met weinig handel in gepelde soorten. Uit de eerste hand zijn deze week afgedaan 8000 b. Java tot *f* 8½.

SPECERIJEN onveranderd. Tegen den 26 dezer maand zullen publiek geveild worden 1010 k. Chinesche Kaneel en 5600 m. dito, allen hier aangevoerd per *Ludomille*.

VRUCHTEN zonder eenige de minste verandering.

TABAK. In deze week zijn uit de 1ste hand afgedaan 93 vaten Maryland. De afloop der gehouden veilingen is reeds medegedeeld.

KATOEN zonder handel doordien er geen voorraad is.

HUIDEN. De omzettingen bepaalden zich tot 500 st. Batavia Buffelhuiden ex *van Bosse*. Ook werden bij inschrijving verkocht 200 st. gezouten New South Wales.

BANCA-TIN. De prijs blijft nominaal *f* 76½, waartoe het aan koopers blijft ontbreken.

MEEKRAP. Deze week deed zich op nieuw meer vraag voor, zoodat de stemming zeer vast blijft en tot vaster prijzen nog al wat werd omgezet.

INDIGO ferm, doch zonder afdoening, wegens te hooge vordering.

COCHENILLE zonder verandering

VERWHOUT. Van Domingohout werden ca. 80 ton op levering tot stijven prijs afgedaan. In andere Houtsoorten geene meldenswaardige afdoeningen.

HARST zonder zaken: toevoeren worden gewacht. Am. Terpentijn wordt vergeefs a *f* 20 entr. op levering gezocht; tot *f* 20½ a *f* 20¾ kan men echter op levering te regt, daar er verscheidene partijen gewacht worden.

POTASCH zonder omzetting van belang wegens gebrek aan voorraad; 15 v. Amerik. Potasch, van eene bijhaven alhier aangevoerd, vonden koopers.

SALPETER. De lading Chili, ca. 4000 b., welke van Iquique gewacht wordt, werd tot geheimen prijs verkocht; tot *f* 14 zou men bij gedeelten daarvan terug kunnen koopen.

LOOD zonder verandering stil.

VETWAREN. Van de in veiling op 13 dezer opgehouden Palmolie zijn 5 kavelingen prima † tot *f* ¼ boven veilingsprijs verkocht. Kokosolie aangeboden en zoude men thans prima Cochin a *f* 26 en prima Ceylon a *f* 25 koopen. Talk en Smeer. Zonder omzet en is te noteren gele Petersb. Kaarsen-Talk *f* 38, *f* 39 en Inlandsch Smeer *f* 36, *f* 37. De partij Reuzel, per *Humboldt* aangebragt van New-York, is tot vaste prijzen opruimende.

HENNEP niets omgaande en niet dan tot lager prijzen te plaatsen.

AMSTERDAM den 16 Februarij.

OVERZIGT DER WEEK.

KOFFIJ altijd zonder kooplust; in Brazil is een en ander tot verlaagde prijzen afgedaan.

THEE voortdurend zeer stil.

SUIKER. Ruwe. De handel bepaalde zich tot ruim 1800 v. Surin. en Nickerie, welke, met uitzondering van eenige kavelingen, in veiling tot *f* 28 a *f* 34 koopers vonden; 25 v. wit Nickerie tot *f* 36½ a *f* 39½, en 1000 k. Havanna enkele gevl. en BS., mede in veiling gedeeltelijk verkocht en opgehouden tot *f* 35½ a *f* 43. Geraff. stil en zonder grooten omgang, daar de vraag beperkt blijft; daar de markt echter schraal voorzien is, hebben de prijzen geen verandering ondergaan en zijn die der vorige week niet te bedingen. Kandij niet veel te koop en prijzen iets lager. Stroop *f* 34, stoom dito *f* 32.

RIJST. Tot de thans algemeen verlaagde prijzen doen zich nu en dan eenige koopers op en besteedt men voor gep. Arracan *f* 9 a *f* 9½ naar kwal.; dito Voorloop houdt men op *f* 11½ a *f* 12; gep. Java *f* 10½, dito Voorloop *f* 13 a *f* 15, dito Tafel *f* 16.

VRUCHTEN. Uit de eerste hand werden afgedaan 700 doozen nieuwe Smyrna Vijgen en 100 doozen Sultana Rozijn.

SPECERIJEN onveranderd: Noot n.° 1/157 c., Foelie 145 c., Nagelen 39 a 41 c.

TABAK. In de afgeloopene week werden alhier uit de eerste hand afgedaan 120 v. Maryland, 494 pakk. Java Plantage Grisar, 88 pakken Java Plantage NICOT en 38 pakk. Java Plantage Malang, terwijl er overigens geene eerstehands afdoeningen plaats vonden. De voorraad op heden bedraagt: 1114 vaten Maryland, 509 cer. Havanna en 3613 pakk. Java.

In METALEN ging niets om en de prijzen bleven onveranderd.

INDIGO blijft in eene goede stemming en de prijzen souteneren zich; ten gevolge van de hooge eischen der houders blijven de omzettingen van zeer weinig beteekenis.

COCHENILLE vast zonder omzet.

VERWHOUTEN. Tot onveranderde prijzen werden eenige kleine omzettingen, zoowel in Campêche als Geelhout, gedaan.

QUERCITRON voortdurend gevraagd in alle soorten; de prijzen zeer vast. Onze voorraad is zeer klein.

HARST. Bruine zou op levering iets lager te koop zijn, geniet echter weinig vraag. Gele onveranderd.

KURKUMA gevraagd; prijzen mag men iets hooger beschouwen.

SALPETER onveranderd, is in de tegenwoordige omstandigheden meer dan nominaal.

ZWAVEL zeer vast; de handel daarin is echter niet groot.

MEEKRAP met goede vraag tot vaste prijzen.

HONIG. Havanna tot heden zonder eenigen toevoer: men vraagt bij kleinigheden *f* 24 entr.; Bretagne *f* 22 en Inl. *f* 21 beide in tons.

WAS *f* 90 met geringen toevoer.

VETWAREN. Talk en Smeer bij geringen voorraad lusteloos; gele Talk *f* 36 a *f* 37, Amst. Smeer *f* 35 a *f* 36. Reuzel met weinig vraag en geringen voorraad. Cochin Kokosolie *f* 26½ zonder koopers.

STERKE DRANKEN. Jeneverprijzen zijn iets williger; men noteert: Amsterd. proef *f* 24½ a *f* 25, Amerik. dito *f* 25 a 25½. De overige Artikelen staande.

LONDEN den 14 Februarij.

KOFFIJ met verminderde orders en dalende prijzen, hoewel weinig wordt aangeboden; van een ouden voorraad zijn heden 1980 b. Native gedeeltelijk verkocht tot 61/, zijnde goed ord., 18 v. en 95 b. Plantation goed ord. a middel van 58 tot 61/, mindere tot 56 a 57/ en 109 b. Padang tot 46/6 d. — THEE zonder verandering. — RIJST onveranderd en met weinig vraag. — KATOEN vol gesouteneerd. — CACAO verlaten en lager. Heden zijn 247 b. St. Vincent opgehouden tot 43 a 44/. — HENNEP met eene onbestendige markt. Onder de hand heeft men voor gezuiverde besteed £ 37 en in veiling door elkander £ 33. — INDIGO. 3de vervolg der veiling van 1079 k., welke aangeboden werden, zijn slechts 37 opgehouden; de goede en fijne kwaliteiten, die naar evenredigheid te laag stonden, zijn heden 9 d. a 1/ gerezen bij de laatste veiling. Madras en Kurpah zonder verandering; hiervan zijn teruggekocht 290 k. en verkocht 752 k. — SALPETER. Men noteert dezelve 5½ a 7½ a 32/, dus iets lager. — TALK ferm en rijzende. St. Petersb. Y. C. in loco 59/, op Febr. en Maart 59/, op Maart en April 55/. — SUIKER. De markt is flaauw, doordien groote partijen in veiling zijn aangeboden en de koopers slechts weinig doen. Van West-Indische soorten zijn slechts 100 v. tot lagere prijzen omgezet. Van 223 v., 10 tiersjes en 67 vtj. Cuba Moscovados in veiling vond een gedeelte tot 1/ lager koopers: bruin 34 a 38/, ord. a middel blond 38/6 a 40/; 200 k. Havanna zijn opgehouden tot 47 a 52/. Geraffineerd. Crushed voor uitvoer gevraagd. Voor de andere soorten nemen de verkoopers gaarne de vorige prijzen aan.

LIVERPOOL den 14 Februarij.

KATOEN. Heden zijn verhandeld 12,000 b. tot de prijzen van gisteren.

ANTWERPEN den 15 Februarij.

KOFFIJ in eene vaste positie, terwijl belangrijke omzettingen zouden geschieden indien de houders niet zoo hoog gestemd bleven. In Brazil zijn 1200 b. bij kav. omgezet. — KATOEN. Sedert gisteren zijn hier belangrijke zaken in gedaan op de gunstige berigten uit Amerika en Liverpool. Gisteren en heden zijn verkocht: 299 b. Louisiana per *John Spear*, 340 b. Amerik. per *F. B. Cutting*, 153 b. Louisiana per *Julia Howard*, 96 b. Georgië per *Mathilde*, 150 b. Georgië per *Etiwan* en 1124 b. Mobile op levering per *Golden Eagle*. — SUIKER. — Van Geraffineerde zijn ca. 25.000 kil. E V L omgezet. — RIJST. Ca. 1400 z. gepeld Rangoon en Arracan vonden heden koopers. — TABAK. Sedert gisteren zijn uit de eerste hand verkocht 15 v. Kentucky en 14 v. Virginie, terwijl 61 v. diverse soorten terug zijn gekocht. — WERKHOUT. Ca. 200.000 kil. Mahoniehout zijn tot geheimen prijs afgedaan. — GRANEN. De markt was heden flaauwer. Voor Inl. Rogge besteedde men heden fl. 11⅞ a fl. 11⅝ per 70 kil., bij partij van 2000 hect. Eenige 100 hect. Amerik. disp. Rogge fl. 12½. Eenige 100 hect. blanke Zeeuwsche Tarwe werden met fl. 18⅜ a 18½ betaald. Eene telegrafische depêche uit Gent meldt van daar eene rijzing van fr. 2 a 3 op Rogge en fr. 2 per hect. op Tarwe.

NEW-YORK den 2 Februarij.

(Per *Baltic*.)

KATOEN. Sedert de ontvangen tijdingen per *Arabia* zijn de prijzen ¼ a ⅜ c. gestegen, waartoe niet alle houders willen verkoopen. De verkoopen sedert de laatste drie dagen bedragen 10,000 b. De markt sluit evenwel onvast. Men noteert:

	Upland.	Florida.	Mobile.	New-Orleans en Texas.
Ordinary..............	8¼	8¼	8¼	8½
Middling..............	9⅝	9⅝	9¾	10
Midd. fair............	10	10	10¼	10⅝
Fair..................	10½	10½	11	11¼

KOFFIJ wordt ferm gehouden. — POTASCH zonder noemenswaardige omzettingen door den kleinen voorraad. Men verkoopt Potasch tot d. 6. 75, Parelasch tot d. 7. 75. — HONIG. Gele 26 a 27 c. — KOPER. Nieuw in bladen schaars. — VERWHOUT flaauw door de hoogere vrachten voor Europa. — HOPPE met iets meer vraag. Twee partijtjes zijn voor uitvoer van 7 tot 10 c. verkocht. — GOM ELASTIEK. Para kalm; Guayaquil is tot geheimen prijs verhandeld. — LOOD stil. — TERPENTIJNOLIE ferm op 41 c. — HARST. Ordinaire gaat lager, bij tamelijken voorraad. — WALVISCHTRAAN met meerdere levendigheid; men heeft besteed 74 a 76 c. — PAARDENHAAR. De voorraad in Zuid-Amerika is niet groot en blijft dus gevraagd. — HENNEP. De berigten omtrent den oogst luiden niet gunstig, waardoor veel gedaan is en de prijzen gerezen zijn, vooral in onbereide. — RIJST lager; 800 tiersjes zijn gedaan tot d. 4. 87½ a 5. 37½. — SALPETER nominaal. — SPECERIJEN met geanimeerde zaken in Cassia, Peper en Piment; de overige soorten met weinig vraag. — SPIRITUS. Vreemde soorten stil. — SUIKER. Ruwe met matige vraag, voor de cons. gesouteneerd. De voorraad op den 1 Februarij bestond uit Cuba 1839 v., Portorico 105, New-Orleans 1530, Jamaica 284, Suriname 97, totaal 3855; Cuba dito 3556 k. Zoo even vernemen wij nog den verkoop van 15,000 matten Manilla tot 7½ c. — TALK zeer stil. — TABAK in bladen hooger, daar de voorraad in de eerste hand slechts uit 27 v. bestaat. — BALEINEN met meer vraag. — MEEL. Tot aan de tijdingen per *Arabia* ontvangen zeer gewild. Thans wil ieder wachten op latere berigten; de verkoopen bedragen 28,000 v.; de markt sluit nominaal. — GRANEN even als met het Meel; door bovenstaande tijdingen sluit de markt hierin hetzelfde. — REUZEL lager. — VRACHTEN stil, doch zonder verandering. Voor Antwerpen heeft men eene Bremer en Portugesche brik bevracht met Rogge tot 12 d.

CHARLESTON den 30 Januarij.

KATOEN met rijzende markt en verkoopen van 3200 balen.

NEW-ORLEANS den 1 Februarij.

KATOEN. De laatste tijdingen, per *Arabia* ontvangen, hebben eene rijzing daargesteld van ⅛ a ¼ c., waartoe 20/m. b. heden gedaan zijn. — MEEL d. 8 a 8⅜. — REUZEL. Key 10½ c. — WISSELKOERS op Londen minder vast tot 7½ pc. premie.

NEW-BEDFORD den 28 Januarij.

SPERMACETI OLIE met veel vraag. Heden zijn gedaan 580 v. tot 180 c., 350 v. mindere kwal. tot 170 c. — TRAAN gezocht tot iets lagere prijzen. Hiervan zijn gedaan 400 v. tot 76 c., 2000 bij kav. tot 75 a 76 c. Te Fairhaven zijn 550 v. tot 76 c. verhandeld. BALEINEN zeer stil en zonder omzettingen.

WILMINGTON den 30 Januarij.

TERPENTIJNOLIE met goede aanvoeren en 10 c. hooger; 7036 v. zijn verkocht van 250 tot 256 c. voor Yellow disp. — HARST. Van n.° 1 zijn 515 v. gedaan tot d. 2. 37½ a d. 2. 62½. Van gemeene zijn 2970 v. verhandeld tot d. 1. 10 a 1. 12½.

PHILADELPHIA den 1 Februarij.

KATOEN vooruitgaande, doch de geringe voorraad belet de omzettingen. — QUERCITRON zonder voorraad. — REUZEL aangeboden tot 11 c. — WOL 1 en 2 c. hooger. — KLAVERZAAD flaauw op d. 8 a 8. 12½, voor eerste soort biedt men slechts d. 8. — MEEL slap zonder vraag voor uitvoer; Tarwe Meel, 1ste kwal. gehouden op d. 8. 25. — GRANEN. Tarwe schaarsch met weinig vraag op nominale prijzen. Rogge zonder handel. Maïs lager, nieuwe gele gedaan tot 72 c.

BALTIMORE den 31 Januarij.

KOFFIJ gewild. Heden zijn 600 b. beschadigde Rio tot 10½ c. en 400 b. fair tot 11½ c. en 50 b. 1ste kwal. tot 12 c. gedaan. Houders blijven thans hooger houden. Java 14½ a 15 c. — RIJST zonder zaken; goede a eerste soort geldt 5 a 5⅜ c. — REUZEL 10½ c., in groote vaten en in kleiner fust 11½ c. — MEEL. Hierin gaat sedert twee dagen meer om. Howardstreet en Ohio, noteert men ds. 8. 50. Roggemeel ds. 6, Maïsmeel ds. 4. 25. — GRANEN. In Tarwe gaat weinig om, doch daarentegen veel in Rogge en Maïs. Men noteert Tarwe 185 a 190 c. voor goede roode en voor goede a 1ste kwal. blanke 200 a 205 c., blanke Maïs 68 a 73 c., geele 70 a 75 c. en op levering 77 a 80 c. Maryland Rogge 110 c., Virginie 117 c., Pensylvanie 120 c. Nieuw Klaverzaad nominaal op ds. 9, oud ds. 8. 25 a 8. 50.

HAVANNA den 25 Januarij.

SUIKER zonder verandering met kleinen voorraad, doordien de schepen der naburige havens door den noordenwind niet aan kunnen komen; de houders eischen meerder, doch de prijzen blijven dezelfde. — In VRACHTEN geen omgang. — WISSELKOERS gedrukt. Londen 6½ a 7 pc. premie. Parijs 5½ a 7½ pc. disc. Antwerpen 5½ a 5½ pc. disc. New-York en Boston 5 a 5½ pc. disc.

Advertentien.

Heden beviel van eene DOCHTER MARIA VAN WOUDENBERG, geliefde Echtgenoot van
Rotterdam
15 *Februarij* 1856. M. VAN WAASDIJK.

Rotterdamsche Schouwburg.

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE TOONEELISTEN
ONDER DIRECTIE VAN
BREEDÉ & VALOIS.
(*Abonnement niet gangbaar.*)
MAANDAG 18 FEBRUARIJ 1856,
ter Benefice van den Heer *H. P. J. Beems*,
EENE EENIGE VOORSTELLING VAN:
OOST, WEST, T'HUIS BEST,
of *de Reizen van een Hollandschen Kapitalist*.
groot Toover-Kluchtspel met Coupletten, Duo's, Koren, Dansen en Groeperingen, in 5 Tafereelen; met een Voorspel:
DE BESCHERMGEEST VAN NEDERLAND,
en een Naspel:
DE ROTTERDAMSCHE KERMIS,
het gezigt genomen van uit de Zoetesteeg,
naar het Hoogduitsch van *Carl Elmar*, voor het Nederl. Tooneel bewerkt door *A. A. Meysenheym Knipschaar* en *J. Ph. Sterk*. Muziek van verschillende Componisten. 1ste Tafereel, *Engeland*; 2de Tafereel, *Frankrijk*; in het 2de Tafereel, **La Madrilena**, te dansen door *Anna Roos*; 3de Tafereel, *Rusland*; 4de Tafereel *Duitschland*; 5de Tafereel, *Italië*. — Daarna:
EENE VRIENDSCHAPSDIENST AAN BLANCHARD,
vrolijke Vaudeville in 1 Bedrijf, naar het Fransch, door *W. P. Bangert*.

Aanvang ten zes ure.

Balcon......... *f* 2. 10.	Parterre....... *f* 1. 20.
Loge.......... - 1. 50.	Galerij........ - 0. 50.

Plaatsen zijn te bespreken van des morgens 10 tot des namiddags 3 ure, a 10 *cents* extra voor elke plaats.

☞ Des avonds ten *half negen ure* zijn aan het Bureau Kaarten te bekomen tegen *halven Entree-prijs*.

GENERAL
SCREW STEAM SHIPPING COMPANY
(*Incorporated by Royal Charter.*)

WEKELIJKSCHE DIENST
TUSSCHEN
ROTTERDAM EN LONDEN
voor Goederen en Vee.
Het **Engelsche Schroef-Stoomschip**
EARL OF AUCKLAND,
Kapitein ***William W. Appleton*,**
vertrekt **WOENSDAG** 20 Februarij, des morgens vroeg.

Adres bij de Agenten GEORGE LEVINGSTON en J. A. HOUWENS, te *Rotterdam*, en W. H. CAREY & SON, 21 Marklane, *Londen*.

OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPING,

door den Notaris *JAN VAN DER HOEVEN*, residerende te Rotterdam, op Woensdag den 5 Maart 1856, des namiddags ten 4 ure, in het Notarishuis aldaar, van:

Een hecht en sterk **WINKELHUIS, BOVENHUIS** en **ERVE**, aan de noordzijde van den Toerijstuin, nabij de Hoofdsteeg, te Rotterdam, wijk 11, n.° 44, Kadaster sectie O, n.° 869. Grondbelasting over 1856 *f* 29. 1 Het Winkelhuis is in eigen gebruik en het Bovenhuis verhuurd tot 1 Augustus 1856, voor *f* 130 in het jaar.

Te aanvaarden 1 Mei 1856, en te bezigtigen twee dagen vóór en op den dag der veiling, van 10—3 uur, mits voorzien van een Toegangbiljet, af te geven door genoemden Notaris *VAN DER HOEVEN*, ten wiens Kantore, Wijnstraat, 2, n.° 251, nadere informatien te bekomen zijn.

ONTWERP TOT EEN PLAN,
BEPAALD TEN DOEL HEBBENDE
DE *NEDERLANDSCHE VEREENIGING*
TOT AFSCHAFFING VAN STERKE DRANKEN
KRACHTDADIG TEGEN TE WERKEN

Te bekomen a **5 *Cents*** bij ***J. C. NEISZE***. Hoogstraat, 7, n.° 117.

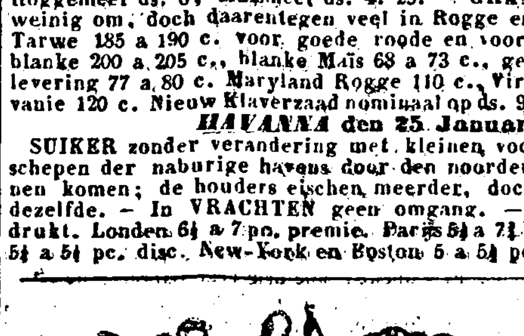

DE PILLEN VAN HOLLOWAY
zijn een uitmuntend Geneesmiddel voor de ***Waterzucht.***

E........ B........., te Zierikzee, oud 45 jaren, leed aan verval van krachten en er vertoonden zich bij haar alle teekenen van Waterzucht welke al spoedig zoo aanmerkelijk toenam dat zij haar bed niet meer kon verlaten en haar Man elk oogenblik haren dood te gemoet zag. De laatstgenoemde besloot eindelijk nog de **Pillen** van ***Holloway*** te beproeven. De Zieke, na die gedurende vier weken gebruikt te hebben, was geheel hersteld en had het gevaarlijke tijdstip in den leeftijd der Vrouw gelukkig volbragt. Ook voor jonge Meisjes op zekeren leeftijd zijn deze **Pillen** zeer aan te bevelen.

Zijn op *franco* aanvraag a contant te bekomen bij den Heer **H. J. GILTAY,** Depôthouder te **Dordrecht**, aan het Hoofd-Depôt bij den Heer **J. STRAATMAN,** te **'s Hertogenbosch;** alsmede in *Holloway's Etablissement* te **Londen**, 244, Strand, en te **New-York**, 80, Maiden-Lane.

DOOR HET VERMEERDERD DEBIET ZIJN DE OP NIEUW VERMINDERDE PRIJZEN NU DE VOLGENDE:

DOOSJES PILLEN van *f* 0. 80, *f* 1. 85, *f* 3. 00, *f* 6. 75, *f* 13. 50, *f* 20. 50.
POTJES ZALF.... „ - 0. 80, - 1. 85, - 3. 00, - 7. 05. - 13. 85, - 20. 95.

***Te Rotterdam*, *bij* ARRENBERG & VAN REYN.**

HANDELINGEN DER STATEN-GENERAAL.

BIJBLAD, behoorende bij de *Rotterdamsche Courant* van Maandag 18 Februarij 1856, n.° 42.

VERVOLG VAN HET VERSLAG
DER
ZITTING VAN DE *TWEEDE KAMER*
VAN VRIJDAG 15 FEBRUARIJ.

(Discussie over het instellen eener enquete omtrent het misbruik van Sterken Drank.)

De heer *Sander* heeft een bezwaar tegen het voorstel, dat juist gerigt is tegen het derde punt. Daarin wordt toch het voorstel gedaan om te onderzoeken welke middelen er tot bestrijding der kwaal zullen kunnen en behooren te worden aangewend. De twee eerste punten zijn voor getuigenverhoor vatbaar, maar het derde punt is daar niet vatbaar voor, omdat het niet over daadzaken loopt. Dat zijn toch vragen van bespiegelenden aard. Nu vraagt hij: wie zal voor dat verhoor in aanmerking komen en wie zal nopens het derde punt worden gehoord? Dit komt hem niet regt duidelijk voor. De commissie, die benoemd zou worden, zou er mede in de war zitten. Het voorstel is dus aan groote moeijelijkheden verbonden. Daarom is hij er tegen.

De heer *Rochussen* vangt aan met op het gewigt van het onderwerp te wijzen. Hij gelooft op deze plaats nimmer het woord te hebben gevoerd over eene zaak welke nuttiger is in hare gevolgen dan de tegenwoordige. En toch heeft hij zich nimmer meer beschroomd gevoeld om het woord te voeren dan thans. Wat mag daarvan de oorzaak zijn? Is het omdat hij, steeds met de Kamer medewerkende, thans eenigzins haar tegenstander is? Hij wenscht dit niet en behoeft het ook niet te zijn. Immers het algemeene doel van zijn voorstel is goedgekeurd. Al is men het niet eens omtrent de door hem voorgestelde middelen, de aanmerkingen daartegen zijn op heusche wijze, wat zijn persoon betreft, gemaakt. Of is het, omdat aanvankelijk zijn voorstel zoo ongunstig onthaal ontvangen heeft: dit immers was de indruk van het voorloopig verslag. Of is het om de onzekerheid waarin hij thans omtrent de stemming der Kamer verkeert? Neen: hij had zich, na zoo een ongunstig verslag, met zooveel bijval bij de mondelinge beraadslagingen niet kunnen vleijen. Met genoegen heeft hij door begaafde sprekers dat voorstel hooren verdedigen, zoo niet in zijn geheel dan toch in enkele deelen. Sommigen hebben wijzigingen voorgedragen. Zal spreker nu alleen die punten opvatten welke niet door anderen zijn wederlegd? Neen, hij acht het thans zijne taak andermaal het voorstel in zijn geheel te verdedigen en voornamelijk toe te lichten. In de *eerste* plaats zal hij de oorzaken nagaan; waarom hij zich geroepen heeft geacht, zich deze zaak aan te trekken. Een spreker uit Friesland heeft zoo even gezegd, dat zij, die met de arbeidende klasse in aanraking waren, het best in staat zijn de zaak te beoordeelen. Welnu, op sprekers weg lag die bevoegdheid. Door 's Konings vertrouwen vroeger geplaatst aan het hoofd van eene belangrijke inrigting in de hoofdstad in verband met den handel, zag hij daar talrijke werklieden; daar heeft hij gezien, dat de arbeiders die geen sterken drank gebruikten eenige welvaart genoten, terwijl anderen, die hooger loon ontvingen, teruggingen in welvaart en dagelijks in ijver, in naauwkeurigheid, in pligtsbesef en pligtsbetrachting. Hij heeft in die betrekking de gelegenheid gehad te zien, waartoe het gebruik en vooral het misbruik van sterken drank leidt. Dit is hem steeds bijgebleven, ook toen hij in eene hoogere betrekking als Minister van Finantien geplaatst was. In die betrekking heeft hij aanvankelijk gedaan wat hij doen kon en moest; hij heeft voorgesteld het patent der tappers te verhoogen, welk voorstel later wet werd. Hij was toen voornemens verder te gaan en het beroep van tapper niet facultatief te stellen. Aan het voornemen is door zijn aftreden geen gevolg gegeven. Ook in zijne latere betrekking als Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indië, is hij aan zijne voornemens gelijk gebleven en heeft den grondslag gelegd tot eenen menschlievenden maatregel, waaraan door zijn opvolger op uitnemende wijze verdere uitvoering is gegeven. Ook in zijne tegenwoordige betrekking is hij zich gelijk gebleven. Bij de beraadslagingen over de afschaffing van den accijns op het geslagt, heeft hij gewezen op het groote kwaad, dat het gevolg is van het gebruik van den sterken drank. Bij de beraadslaging over het onderwerp tot afschaffing van den accijns op het gemaal, heeft hij dit niet gedaan omdat hij zich wilde vrijwaren tegen de bedenking, alsof hij dit wilde bezigen als een wapen tegen het voorstel. Hij zweeg te meer, omdat er zoo vele adressen, waaronder van de meest achtingswaardige landgenooten, inkwamen, die de tusschenkomst der Kamer inriepen tot bestrijding van een kwaad, hetwelk men in het voorloopig verslag genoemd heeft: een kanker welke de stoffelijke en zedelijke krachten der Natie ondermijnt. Omtrent gemelde adressen werd rapport uitgebragt en het depôt ter griffie voorgesteld. De heer *Mackay* stelde eene verzending aan de Ministers voor. De heer *van Hoëvell* ondersteunde dat voorstel, maar wenschte aan het renvooi een bepaald doel te geven en wilde van de Ministers inlichtingen vragen. Beide voorstellen werden afgestemd. Vooraf had de spreker gezegd, dat, als de adressen niet aan de Ministers werden verzonden, hij zich geroepen zou voelen eene enquete voor te stellen. Dit nu is de aanleiding van zijn voorstel. Hij had liever eene verzending naar de Ministers gewild, maar het tegenwoordige middel bleef hem over. Hij was innig overtuigd dat er iets moest gedaan worden, na al wat er vooraf was gegaan; dat na alle pogingen van zoovele welgezinden om het kwaad te beteugelen zij van meening waren, dat hunne krachten te kort schoten en de hulp dezer Kamer verlangden. De spreker meende die hulp niet te mogen weigeren en dat het niet genoeg was de adressen bij zoovele duizenden onder het stof der griffie te deponeren. Hij had, zegt men, een anderen weg kunnen volgen, een voorstel van wet doen. Hij moet verklaren daaromtrent niet genoeg ingelicht te zijn, niettegenstaande het gunstig oordeel door het lid uit Hoorn uitgesproken. Hij was beschroomd een voorstel van wet te doen zonder voorafgaand onderzoek, zonder raadpleging der autoriteiten, van de Ministers, den Raad van State enz. Buitendien is hij huiverig voor het beginsel van initiatief. Hij zegt niet daar nimmer gebruik van te zullen maken, maar niet dan in de alleruiterste noodzakelijkheid. Hij wenscht, dat de voorstellen van wet in het belang van het Land in den regel van de Regering uitgaan. — Men heeft gesproken van een adres aan de Regering. Dit zou een endossement op de Regering zijn, alvorens te weten hoe zij over de zaak dacht. De heer *van Hoëvell* heeft gewaagd van zijne edelmoedigheid ten aanzien van de Regering, omdat hij haar geïnterpelleerd heeft alvorens het voorstel tot enquete te doen. Hij spreker is ten deze minder edelmoedig. — Er is gewaagd van eene speciale commissie; hij was daar tegen, omdat zoodanige commissie geen gevolg kon hebben dan door een voorstel van wet te doen.

Men heeft ook gewaagd van eene commissie volgens art. 115 van het reglement van orde, maar bij de questie over het Zwolsche Diep heeft de Kamer zich daartegen verklaard en eene enquete verlangd. Den spreker bleef dus niets dan dien weg over. Hij weet het, dat die niet door allen wordt goedgekeurd, dat men er iets nieuws in ziet, dat men daarbij spreekt van gewaagde stappen, dat men niet weet waarheen het leiden kan. Maar wanneer men beraadslaagde over eene nieuwe Grondwet, zou hij begrijpen, dat men huiverig was, de bevoegdheid tot het nemen van een initiatief en het regt van enquete te geven, maar wij leven onder eene Grondwet, welke die beide bevoegdheden geeft. Van daar dat tal adressen aan deze Kamer. Hij had liever gewenscht, dat men zich tot de Regering had gewend en dan tot meerderen prikkel afschriften der adressen aan de Kamer hadde gezonden, de zaak zou alsdan reeds verder gevorderd zijn. In hoever het regt van enquete al dan niet beperkt moet zijn, hierover zal de spreker zich niet uitlaten, daar niemand de bevoegdheid betrekkelijk het tegenwoordig onderwerp heeft betwist. Zijn voorstel tot enquete is in een tusschenoogenblik in de afdeelingen onderzocht. Hij meent dat dit onderzoek niet ernstig gehouden is, maar hij heeft ernstig geantwoord; hij heeft zich afgevraagd waaraan het ongunstig onthaal van zijn voorstel toe te schrijven was. Het kan niet zijn om het doel, want de zaak zelve is in het verslag een kanker genoemd. Kan het zijn, omdat er eene godsdienstige questie onder verscholen is? Op dat punt is zijn voorstel zeer neutraal. De Christenen van alle gezindheden verklaren zich tegen het misbruik van den sterken drank. De leeraren der Protestantsche en R. K. Kerk wenden om strijd pogingen tegen het kwaad aan. Een R. K. geestelijke in Ierland, pater *Mathew*, heeft het voorbeeld gegeven tot oprigting van een matigheids genootschap, daarbij geleid door liefde tot zijn medemensch, waardoor zijn naam steeds in gezegend aandenken zal blijven. Hij heeft zich afgevraagd of de oppositie tegen zijn voorstel ook aan partijgeest toe te schrijven was? Of er ook de aprilbeweging in lag? Hij heeft het er niet in gevonden. Heden heeft hij alleen gehoord, dat het zou zijn eene poging tot apaisement; hij heeft dit geestig gevonden, maar niet juist; neen, partijschap is in het voorstel niet. Men heeft het aristocratisch genoemd, het draagt den stempel daarvan op het voorhoofd. De spreker moet zeggen dat hij zoo wel aristocratisch wil zijn, als het geldt den toestand der lagere klasse te onderzoeken en te lenigen. Hij moet zeggen, dat bij den spreker, welken hij thans op het oog heeft, dat woord van aristocratie eene soort van manie is geworden. Is de bestrijding ook omdat het voorstel zou zijn eene oppositie tegen de Regering? O neen, er was niets van de Regering gevraagd. De spreker prijst het, dat zij niets gedaan heeft. De adressanten wenden zich tot de Kamer en niet tot de Regering, zij ziet slechts toe. De spreker vertrouwt, dat de Regering ter gelegener tijd niet zal achterblijven om met doelmatigheid te doen wat blijken zal noodig, nuttig en mogelijk te zijn. Het voorstel is dus neutraal en daarin ligt welligt juist de reden, dat het niet vele vrienden heeft. Was het voorstel van godsdienstigen of politieken aard, het zou medestanders, partijvrienden vinden. Juist zij, die tot eene partij behooren, zijn er thans eenigermate tegen. De constitutionelen willen liever dat iets van hunne partij uitga, de conservatieven wenschen niet dat een voorstel van deze Kamer geschiede. Bijstand heeft de spreker dus niet gevonden; hij staat alleen, op zich zelve, doch wordt gesteund door het begrip bij het gezonde deel der Natie ontstaan, dat het tijd is iets te doen.

Nu zijn er tegen zijn voorstel allerlei aanmerkingen gemaakt, vooral in het voorloopig verslag. In de *eerste* plaats heeft men als *fin de non recevoir* het argument gebezigd, dat het voorstel niet naauw omschreven was, dat het daarom moest worden verworpen; als hij nagaat hetgeen er gebeurd is bij de regeling der enquete en van het reglement van orde, dan zou eene nadere omschrijving overbodig zijn; maar zijn voorstel is nauwkeurig; het is, om zoo te zeggen, te eerlijk. Hij geeft het den heer *de Kempenaer* in het algemeen toe, dat het eene groote dwaling is om onze debatten bij die van het Engelsche Parlement te vergelijken. Omtrent het regt van enquete maakt dit evenwel eene uitzondering en twee jaren geleden is in Engeland eene enquete onder een anderen titel maar met hetzelfde doel geschied. — Men heeft gewezen op al den omslag welken zijn voorstel ten gevolge zou hebben. Weet wat gij doet, heeft men gezegd, ge stelt de geheele Natie ter beschikking van de commissie. De spreker ziet hierin niet dan schrikbeelden en vergelijkt die met de leelijke gezigten der afgodsbeelden, welke de Chinezen op de muren plaatsten, ten einde de Engelschen die hen aanvielen te verschrikken. De geheele Natie! In Engeland, met eene zooveel grootere bevolking, zijn 15,000 vragen gedaan en 107 getuigen gehoord, die bijna allen vrijwillig zijn opgekomen. Bovendien, wij moeten allen staatsburgerlijke pligten vervullen; wij moeten de wapenen dragen; wij moeten als getuigen in regtszaken opkomen, en hier geldt het eene zaak welke de kanker der maatschappij genoemd is. — Men heeft gesproken van den eed. Dien eed moet men als getuige voor den regter ook afleggen, maar, bovendien, is die hier facultatief: bij eene vroegere enquete is zij niet gevraagd. — Men heeft ook gewezen op boete en gijzeling, maar bij elke wet moet er toch eene poenale sanctie zijn. — Er is gezegd dat de namen der getuigen moesten genoemd zijn; ook dit is eene facultatieve bepaling. Allen, die een voorstel tot enquete hebben gedaan, waaronder drie na hem, hebben mede geene namen genoemd. — Ook is aangemerkt dat er een termijn moest zijn voorgesteld, doch dit is niet het werk van den voorsteller, maar van de Kamer; bij de enquete omtrent het zout heeft de Kamer op voorstel van den voorzitter den termijn bepaald. Dit een en ander ter beantwoording van het *fin de non recevoir* van zijn voorstel.

II. Thans komt de spreker tot punten van meer belang op zedelijk terrein. Men wilde ten deze tusschenkomst van den wetgever uitsluiten, waar er sprake was van wering of beteugeling van zonde, en als zijnde dit buiten het gebied eener menschelijke wet. Hij ontkent dit; omdat er bij voorbeeld een gebod is: gij zult niet stelen, moet er dan geene straf zijn in de menschelijke wet op den dief? Nu zegt de heer *van Lennep*, dat hij ook had kunnen wijzen op een uitstekend groot man, die ook het gebruik van den wijn geheel verboden heeft, den stichter eener godsdienstige secte in een ander werelddeel. Maar in denzelfden Koran zijn ook andere verbodsbepalingen, maar daarom worden die nog niet alle nageleefd. Een groot deel der Kamer schijnt intusschen van gevoelen, dat niet voor elk maatschappelijk kwaad genezing moet worden gezocht bij de wetgeving, en die strekking zou te veel in zijn voorstel opgesloten zijn. Hij geeft zijne verwondering te kennen over de uiteenloopende meeningen op dit punt bij de constitutionele partij. Hij heeft de oorzaak daarvan nagegaan, en die schijnt gelegen in de werking der economische school, in de wetenschap bij uitnemendheid, die, na stelsel op stelsel te hebben verkondigd, tot de conclusie is gekomen van het *laissez faire*. Hij geeft toe, dat op het commercieel terrein die leer gunstige gevolgen heeft gehad, en dat de handel, ontslagen van vroegere banden, daardoor is gekomen op het natuurlijk standpunt. Maar die wetenschap, welke zoo groote resultaten heeft opgeleverd, heeft ook hare kwade zijde, in dien zin, dat zij verder gaat dan haar gebied, door hare leer ook toe te passen op de algemeene zamenleving. Hij gelooft dat die eene dwaling is en staaft dit nader door het aangevoerde door bekende groote schrijvers en staatslieden. Hij is ook een vriend van die wetenschap, maar een vijand van overdrijving, zoo als op het stuk van 'sLands geldmiddelen comptabiliteit en contrôle heilzaam zijn, maar door overdrijving nadeelig werken. Het komt hem voor, dat de Staat een hooger standpunt heeft. Hij kan niet inzien, dat, als de Staat erkent het bestaan eener groote volkskwaal, de Staat niet zou mogen en niet zou moeten doen wat in zijn bereik is om die kwaal te doen ophouden. Hij kan niet inzien dat daardoor de individuele vrijheid zou worden verkort. In onze wetgeving zijn een aantal preventieve en repressieve bepalingen, en die het *laissez faire* uitsluiten, zoo in het strafwetboek als in het burgerlijk wetboek. Ook in het wetboek van koophandel, behalve in zoo vele verordeningen en plakkaten van oudere dagteekening, die reeds in ons Land bestonden, komt eene zoodanige bepaling voor de monsterrol, dat hij, die zich als schepeling engageert, moet verklaren, zich niet aan het misbruik van sterken drank te zullen overgeven. Ook in het wetsontwerp nopens de tucht op de koopvaardijschepen is dronkenschap eene wettige reden tot ontslag. In alle Landen zijn overigens meer of min maatregelen genomen, als die hij bedoelt, en de spreker komt deswege in nadere ontwikkeling.

Maar nu beweert men dat de wet zich ten deze moet onthouden en dat de strijd moet uitgaan van het Volk door godsdienstige overtuiging en invloed. Hij zou dit geheel toestemmen, indien er geene neiging bij het Volk bestond, en er hulp bij de Natie alleen was te zoeken. Maar hij gelooft dat de wet moet medewerken. Er is zeer zeker reeds veel gedaan door bijzondere personen en maatschappijen. Vroeger was het veel drinken eene eer, thans is het geworden eene schande. Vroeger heeft men de afschaffers belagchelijk gemaakt, thans is men gezind de zaak ernstiger te beschouwen. Maar nu wordt door velen der welgezinden gezegd: wij kunnen niet alles doen; de Regering moet ons helpen; wij kunnen het getal der kroegen en tapperijen niet beperken. Wij kunnen niet bepalen het uur der opening en sluiting enz.; dat alles moet de Regering doen. Ziedaar dus de stand der zaak. En het is niet voor het eerst dat de hulp der Regering is ingeroepen. Men heeft beweerd, dat de maatschappij: *tot Nut van 't Algemeen* hierin den stoot moest geven, maar reeds in 1838 heeft zij dat gedaan, en heeft haar hoofdbestuur zich gewend tot den Minister van Binnenlandsche Zaken. Die Minister heeft toen gevraagd, welke middelen de Maatschappij wilde hebben tot stand gebragt, om naar gelang daarvan te kunnen handelen; en toen hebben tien van de achtenswaardigste mannen uit hun midden die middelen aan de hand gegeven aan dien hoogen staatsambtenaar. Indien hij zich niet vergist heeft de toenmalige Minister de stukken vervolgens ter beoordeeling opgezonden aan de Gedeputeerde Staten in de verschillende provincien, waarop een aantal adviezen is ingekomen. Daarop hebben evenwel verschillende Staatsomstandigheden plaats gehad; de Minister is afgetreden en de zaak is na dien tijd aanhangig gebleven. Daaruit blijkt voldoende, dat de zaak destijds reeds is behandeld en dat de maatschappij: *tot Nut van 't Algemeen* er reeds toen met bijzondere belangstelling over gesproken heeft. Verbodswetten, heeft men verder gezegd, zouden tegenstand verwekken en veel kwaad doen. Hij zou dit toegeven, als het wetten betrof, die geen goeden grondslag hadden en niet waren in overeenstemming met den geest des tijds en de vorderingen der Natie. Maar eene zachte leiding aan eene zaak van dat belang zou voorzeker geen tegenstand ontmoeten. Hij zou geene Maine-wetten willen ingevoerd hebben, noch verbodsbepalingen als in Bazel tegen de koffij; maar

wetten, die in harmonie zijn met den geest des tijds en de vorderingen der Natie, zijn eene weldaad voor die Natie; die haar met dankbaarheid zou aannemen.

Eene tweede categorie van oppositie tegen deze enquete is voornamelijk gerigt tegen de beide eerste gedeelten van het voorstel. Men acht die volstrekt niet noodig. Het is algemeen bekend, zegt men, dat het kwaad bestaat, en daarover wordt dus geen onderzoek vereischt. Hij gelooft niet dat dit bekend is, althans niet genoeg en zoo als het moet bekend zijn. Eenerzijds toch hoort men beweren, dat het misbruik van sterken drank afneemt. Aan den anderen kant zegt men evenwel dat het toeneemt. Wat is waar? Wij weten ook niet wààr het toeneemt. Hij heeft bijv. eene statistiek uit Zeeland voor zich en daaruit blijkt, dat het verbruik in de verschillende districten zoo ontzagchelijk uiteenloopt, dat hij voor zich tot geen bepaald resultaat kan komen. Omtrent de oorzaken van de kwaal acht hij dus een onderzoek wel noodig. Velen zeggen: de armoede is niet het gevolg van dronkenschap en omgekeerd, en hij noemt verschillende schrijvers, die daarover geheel uiteenloopende gevoelens aan den dag leggen. Is dat alles niet belangrijk om na te gaan? Wanneer hij zich nu voor oogen stelt de rampzalige gevolgen van het misbruik van den sterken drank, onder anderen bij de arbeidzame klasse, en de pogingen, elders door de Regering in het werk gesteld, mag men dan hier niet evenzeer die oorzaken nagaan? De man, die zich bedwelmt door sterken drank, verlaat hij niet zijn post, begaat hij niet eene soort van zedelijken zelfmoord? Die vraag is wel voor geen zedelijken twijfel vatbaar.

III. Hij rigt nu het woord tot den heer *Westerhoff*, die hem eenen aristocratischen stempel over het voorstel voor het hoofd heeft geworpen. Indien hij een stand heeft genoemd, dan heeft hij volstrekt niet het doel gehad den lageren stand met eene zwarte kool te teekenen, maar is het hem wel te doen om iets waarvan die stand de goede gevolgen zou ondervinden. Waarom, vraagt men, niet ook de wijndrinkers getroffen? Om de eenvoudige reden dat het kwaad bij dezulken niet zoo groot is. In de eerste plaats wordt van hen geen 18 millioen als voor den jenever uit de zakken gehaald. Voor het minst betaalt de lagere stand jaarlijks 18 millioen aan het gebruik van den jenever en dus ruim 1 millioen meer dan het bedrag onzer accijnsen; terwijl uit de statistiek van het gebruik van den wijn blijkt, dat het bedrag daarvan aan belasting en accijns op 4½ millioen komt. Berekent men daarbij ongeveer ½ millioen aan winst, dan maakt het te zamen even 5 millioen aan het gebruik van den wijn besteed. Daar komt nog bij dat de jenever voor het meest wordt gebruikt op openbare plaatsen, terwijl de wijn genoegzaam binnenshuis wordt gebruikt. Maar wat alles afdoet, de jenever wordt gestookt uit voedingsmiddelen van het hoogste belang, en hier heeft hij eene gewigtige autoriteit voor zich. — Eene andere bedenking was deze, dat, het kwaad bekend zijnde, daaruit volgt dat ook de gevolgen bekend zijn. Maar hij vraagt, of dan het kwaad in zijn ganschen omvang bekend is? Hij geeft toe, dat het tweede punt van het voorstel niet volstrekt noodig is. Maar waarom heeft hij het voorgesteld? Om in levendige kleuren een tafereel op te hangen waaruit de noodzakelijkheid eener enquete kon worden afgeleid. Wanneer hij zich voorstelt de 18 millioen, die aan het verbruik van den jenever wordt besteed, dan is zijne berekening hoeveel vleesch, brood en bier daarvoor niet ten nutte van den mensch kon worden gebruikt? Hij schetst daarbij den noodlottigen invloed van het misbruik, dat alle geestkracht uitdooft en de ligchaamskrachten ondermijnt. Gaat hij na de gevolgen op den zedelijken toestand, dan ziet hij uit een adres uit Amsterdam, dat 15/16 der misdaden haren oorsprong hebben in het misbruik van sterken drank. Dit is misschien overdreven; maar uit een adres van het hoofdbestuur der vereeniging tot zedelijke verbetering der gevangenen blijkt dan toch, dat de verhouding is te nemen als 6 a 7 van de 10. Zou dan zulk eene zaak niet behooren tot de bemoeijing der Kamer? Dan liever geene Vertegenwoordiging, dan eene die zich aan zulk een belang onttrok.

En nu wat de middelen betreft. Hij gelooft, dat men zich daaromtrent schrikbeelden heeft gevormd. Men zegt: gij kunt daarover geene getuigen hooren; gij kunt hunne meening niet vragen, maar alleen daadzaken. Daaromtrent verkeert men, naar zijne meening, in dwaling. De wet op de enquete geeft ook het regt om gevoelens in te winnen en bij ambtenaren inlichtingen te vragen.

Hij zal nu nog een oogenblik stilstaan bij het verlangen, in den vorm van een amendement te kennen gegeven, dat hij, met intrekking der beide eerste punten, zich zou bepalen tot het derde punt van het voorstel. Hij kan daartoe echter niet besluiten. Als toch de twee eerste vragen worden uitgesloten, dan zal men niet tot de ware kennis der zaak komen; dan zal het onderzoek gekluisterd zijn en afstuiten op groote moeijelijkheden, door gebrek aan kennis en deugdelijke argumenten om gewaagde argumenten te wederleggen. Reeds is gisteren teregt door een der sprekers opgemerkt, dat die beide eerste deelen moeten worden aangemerkt als de introductie van het voorstel. Hij wil nu niet treden in een onderzoek van al de middelen, in adressen als anderzins aan de hand gegeven, want dan zou hij op het onderzoek zelf vooruitloopen. Hij moet nog alleen het volgende punt bespreken. De heer *de Kempenaer* heeft gezegd: het onderzoek is ondoelmatig, en de Kamer is ten aanzien van het derde gedeelte van het voorstel onbevoegd, bepaaldelijk met het oog op de woorden, dat men wilde onderzocht hebben, wat men ten deze door plaatselijke verordeningen zou kunnen doen. Hij weet echter niet, waarom de wetgever geene algemeene regelen zou mogen stellen voor plaatselijke verordeningen ten deze, even als de gemeentewet dit doet ten aanzien van zoo verschillende onderwerpen? Door den heer *Wintgens* was hetzelfde beginsel gehuldigd in zijn voorstel tot daarstelling van plaatselijke gezondheidsraden. Aan de Regering zou zeer goed de bevoegdheid en de magt kunnen worden gegeven, het getal tapperijen te verminderen en het uur van opening en sluiting te bepalen. Hij stemt overigens geheel in met den heer *Dirks* omtrent het noodlottige van de vereeniging van het bedrijf van tapper met andere bedrijven, vooral van loterijen en tolgaarder. Minder stemt hij in met den heer *van Hoëvell* om de belasting op het bier af te schaffen. In die Landen, waar het meest bier wordt gebruikt, bestaat daarop eene belasting. In Engeland is dit meer dan het dubbel, en ook in België is het bier aan belasting onderworpen.

Hij zal nu niet langer de aandacht der vergadering vermoeijen. Hij komt aan het einde zijner taak. Het uur zal weldra aanbreken om het voorstel aan te nemen of te verwerpen. De verwerping ligt in de magt der Vergadering. Maar het zij hem vergund te zeggen, dat het niet in hare magt ligt, door eene verwerping de zaak tot een einde te brengen. Het is het besef, dat doorgedrongen is bij het krachtigste gedeelte der Natie, dat er iets aan de zaak moet gedaan worden. Hij moet het afkeuren als de Regering of Volksvertegenwoordiging aan een ijdelen waan van den dag toegaf; maar men moet niet achterblijven hulp te verleenen, als die ingeroepen en gevorderd wordt. Een notabel gedeelte der bevolking oefent grooten invloed uit op de werking der Regering, en de zamenstelling der Vertegenwoordiging; men behoort dan ook op een billijk verlangen te letten. Hij hoopt dat de Regering alsnog antwoorden zal; in dat geval is hij bereid zijn voorstel van enquete in te trekken. Anders echter blijft het aan de beslissing der Vergadering onderworpen. Hij maakt zich deswege geene illusie. Hij voorziet de afstemming. Maar hij weet ook dat zijn doel goed is; nimmer zal hij, wat de uitslag zij, zich er over beklagen dat hij die gedaan en tot den einde toe aangeprezen heeft.

De *Minister van Binnenlandsche Zaken* zegt, dat de Regering met aandacht den loop van de zaak gevolgd heeft, doch gemeend heeft zich niet in de beraadslagingen te moeten mengen. De Minister drukt zijne meening uit nopens het vraagpunt of het onderzoek wel zou liggen binnen het regt van enquete der Kamer, en hij meent dat de Kamer allezins bevoegd was dit punt tot een onderwerp van enquete te maken. Doch de Regering kon noch mogt beslissen, in hoe ver de Kamer een nader onderzoek wenschelijk acht. Men heeft ook eene bepaalde vraag gedaan, namelijk, in hoe verre de Regering zich de zaak zou aantrekken? De Minister antwoordt daarop, dat er ook bij de Regering voorstellen zijn gedaan om maatregelen ten deze te nemen; doch ook zonder adressen zou zij de zaak niet uit het oog hebben verloren. Zij acht geen onderzoek volstrekt noodig, ook zal zij niet het doen van bepaalde voorstellen beloven; maar zij zal de zaak in overweging nemen en niet achterlijk blijven in het voorslaan van maatregelen, als zij de overtuiging heeft dat die wenschelijk en nuttig zijn; zeker zal zij dan niet aarzelen ze aan te bieden.

De *Minister van Justitie* beschouwt het onderwerp ook als hoogst ernstig en is het met den geëerden voorsteller eens, dat, wat ook het lot van het voorstel zij, de discussie niet onvruchtbaar zal zijn geweest. De kwaal is niet nieuw, doch hij moet toch zeggen, dat die oneindig is verminderd; dat die merkbaar minder is dan in zijne jeugd. Zij kan niet in een oogenblik ophouden. De Regering moet zich intusschen het groote doel voor oogen blijven stellen. Al aanstonds doet zich hier het voorbeeld voor van plaatsen, waar gerigt gehouden wordt, en waar ook sterke drank wordt uitgegeven: dit heeft hij ook wel degelijk geweerd, waar hij kon. Bij het verleenen van gratie is het begaan van de daad in dronkenschap geene verschooning. Integendeel is het voor hem meest een grond om de verligting van straf niet aan te raden. Ook hem komt het wenschelijk voor dat men, bij eene herziening der patentwet, er op uit zij het getal van drankverkoopers te verminderen. Dat getal is vooral ten platten lande in de laatste jaren bijzonder vermeerderd. Het is de roeping der Regering, om door alle mogelijke middelen langzamerhand het kwaad tegen te gaan, maar het aanwenden van een heroïek middel acht hij ten deze min doelmatig.

De heer *Westerhoff* beantwoordt de opmerking van den heer *Rochussen*, dat door de minvermogenden 18 millioen voor sterken drank en door de meervermogenden 5 millioen voor wijn wordt betaald. Hij vraagt of men dan gelooft, dat alleen de mindere standen van den jenever gebruik maken; zoo men dit denkt, dan bedriegt men zich zeer. Bovendien, voor fabrieken, trafieken en huisselijk gebruik wordt ook spiritus gebezigd. Hij betwijfelt ook of er slechts voor 5 millioen aan wijn gebruikt wordt.

De heer *van Hoëvell* geeft te kennen, dat, naar zijn oordeel, eene enquete niet het middel is om het doel te bereiken. Het onderzoek der twee eerste punten acht hij overbodig. Hij is het eens, dat het geene houding zou hebben over het derde punt (de middelen tot herstel) getuigen te hooren. Men heeft zich op Engeland beroepen, maar hij vraagt of die enquete daar tot wettelijke bepalingen heeft geleid? Hij kent ze niet. Hij is tegen het voorstel van den heer *Rochussen*, maar hij zal tevens, naar aanleiding van art. 73 van het reglement van orde, voorstellen, eene commissie te doen benoemen tot het onderzoeken welke middelen van Staatswege kunnen worden aangewend tot beteugeling van het kwaad. Als zijn voorstel wordt aangenomen, dan zal die commissie de zaak tot een punt van opzettelijke overweging maken.

De heer *van Lynden* beantwoordt de opmerking van den heer *van Hoëvell*, dat het geene houding zou hebben, over het derde punt getuigen te hooren. Dat is, zegt hij, eene verwarring van denkbeelden over het hooren van getuigen bij eene enquete. Eene enquete behoeft niet alleen te loopen over daadzaken, maar ook om, naar eigen overtuiging, mededeelingen te doen. Wie zal men als getuigen oproepen, vroeg men; de spreker antwoordt dat men bijv. de officieren van justitie zou kunnen hooren. Waartoe, vroeg de heer *van Hoëvell*, heeft de enquete in Engeland geleid? Heeft die tot wettelijke bepalingen aanleiding gegeven? Hij antwoordt dat die enquete daar wel degelijk wettelijke verordeningen ten gevolge heeft gehad; er is wel degelijk iets verrigt. Over de kracht en uitgestrektheid der middelen kan twijfel bestaan.

De algemeene beraadslagingen worden gesloten.

De discussie wordt geopend over den inhoud van het voorstel.

De heer *van Heiden Reinestein* zegt, dat de rede van den heer *Rochussen* zijn bezwaar niet heeft weggenomen. Hij gelooft dat de enquete over de twee eerste punten geen doel zal treffen en dat men zich dus zal moeten bepalen tot het derde punt, doch met eene wijziging, dan zal de enquete binnen hare grenzen blijven. Hij gelooft dat dan de enquete doel zou treffen. Hij stelt een amendement voor, luidende: „De Tweede Kamer der Staten-Generaal besluit tot het houden van een onderzoek naar de middelen tot bestrijding der *nadeelige gevolgen* van het misbruik van sterken drank, die door de wetgevende magt zouden kunnen en behooren te worden aangewend."

Dat amendement wordt genoegzaam ondersteund.

De heer *Rochussen* verklaart zich met dat amendement niet te kunnen vereenigen.

De heer *van Hoëvell* twijfelt of het voorstel van den heer *van Heiden Reinestein* wel juist de bedoeling uitdrukt.

De heer *van Heiden Reinestein* wijzigt, ten gevolge dezer opmerking, zijn voorstel en laat daaruit weg de woorden: „der nadeelige gevolgen."

De heer *Sloet tot Oldhuis* vraagt of de bedoeling van den voorsteller van het amendement is, om het onderzoek alleen te doen strekken over de middelen die door de wetgevende magt kunnen worden genomen, of ook over die, welke door de provinciale of plaatselijke autoriteiten kunnen worden voorgeschreven.

De heer *van Heiden Reinestein* antwoordt dat hij niet verder wenscht te gaan dan de bevoegdheid der Kamer toelaat. Als er ten gevolge der enquete andere middelen worden aan de hand gegeven, dan zullen die niet achterblijven.

De heer *van der Linden* maakt aanmerking op de redactie van het amendement.

De heer *van Heiden Reinestein* verdedigt daarna de redactie van zijn amendement.

De heer *van Nispen van Sevenaer* gelooft dat er middelen kunnen worden aangewezen tot herstel van het kwaad en dat daartoe geene enquete noodig is.

De heer *van Goltstein* zegt dat door dit amendement een gewigtig beginsel beslist wordt, en vestigt de aandacht der Vergadering op dit punt, ten einde daartoe niet, zonder behoorlijke beraadslaging, eene beslissing te nemen.

De heer *van Hoëvell* biedt nu zijn voorstel aan en legt het ter tafel van den Voorzitter neder. Hij stelt voor, dat de Kamer, naar aanleiding van art. 73 van het reglement van orde, besluite eene commissie van vijf leden uit haar midden te benoemen, ten einde te onderzoeken: of, en zoo ja, welke middelen van Staatswege kunnen worden in het werk gesteld tot bestrijding en uitroeijing van het misbruik van sterken drank.

Thans komt in beraadslaging het amendement van den heer *van Heiden Reinestein*.

De heer *Rochussen* zegt dat, zoo het amendement van den heer *van Heiden Reinestein* mogt worden aangenomen, dan zijn voorstel moeijelijk meer in omvrage kan worden gebragt.

De heer *Thorbecke* meent, dat het amendement van den heer *van Heiden Reinestein* een voorstel is ter vervanging van dat van den heer *Rochussen*. Hij gelooft dus, dat het voorstel van den heer *Rochussen* den voorrang verdient.

De *Voorzitter* antwoordt, dat de heer *van Heiden Reinestein* een amendement heeft voorgesteld en dat dit dus, volgens het reglement van orde, den voorrang heeft.

De heer *Thorbecke* repliceert, dat het geen amendement maar een nieuw voorstel is, ter vervanging van dat van den heer *Rochussen*.

Het eerst wordt nu in stemming gebragt of het voorstel van den heer *van Heiden Reinestein* als een amendement is te beschouwen. Met 36 tegen 19 stemmen wordt die vraag ontkennend beslist.

Daarna wordt, na eene korte woordenwisseling, in stemming gebragt het voorstel van den heer *Rochussen* zelf hetwelk met 34 tegen 23 stemmen wordt *verworpen;* voor stemmen de heeren *Strens, van Zuylen, Elout, van Franck, Hoffman, Wintgens, Dirks, van Deinse, Heemskerk, Bosscha, Delprat, van Heiden Reinestein, van der Veen, Groen van Prinsterer, ten Cate, van Lynden, Wybenga, Rochussen, Schimmelpenninck van der Oye, Baud, de Brauw, Dommer* en de *Voorzitter.*

Nu komt in beraadslaging het voorstel van den heer *van Hoëvell*, dat door den voorsteller bij herhaling wordt gewijzigd, en dat daartoe strekt, om, naar aanleiding van art. 73 van het reglement van orde, eene commissie uit de Kamer te benoemen, ten einde te onderzoeken, of, en in welken zin een voorstel zal worden gedaan omtrent de middelen tot bestrijding of uitroeijing van het misbruik van sterken drank overeenkomstig art. 110 en 111 der Grondwet. — Sommige leden geven in overweging omtrent dit nieuwe voorstel niet op staanden voet eene beslissing te nemen, maar het te doen drukken, en den volgenden dag daarover te beraadslagen. De heer *Hugenholtz* stelt ten slotte dit bepaaldelijk voor. — De heer *Rochussen* verklaart zich tegen de behandeling van dat voorstel op den volgenden dag, daar hij het beter acht, dat de beide voorstellen van de heeren *van Heiden Reinestein* en *van Hoëvell* eerst later in behandeling worden genomen. — De heer *Godefroi* merkt op dat het voorstel van den heer *van Heiden Reinestein* een nieuw voorstel van enquete is, dat, ingevolge het reglement van orde, niet dadelijk kan worden behandeld, en dat vooraf in de afdeelingen moet worden onderzocht. — Na eenige woordenwisseling wordt besloten het voorstel van den heer *van Hoëvell* te doen drukken en ronddeelen, terwijl met 34 tegen 20 stemmen wordt bepaald, om daarover den volgenden dag te beraadslagen.

De heer *van Heiden Reinestein* doet nu opmerken, dat hij een amendement heeft voorgesteld, dat als zoodanig eerst door de Vergadering is aangenomen, verdedigd en bestreden, terwijl naderhand de Vergadering heeft uitgemaakt, dat het geen amendement maar een nieuw voorstel was. Hij meent echter te moeten constateren, dat, ten gevolge van een besluit van de Vergadering, zijn voorstel eerst als een amendement was geaccepteerd. — De Voorzitter doet daartegen opmerken, dat de Vergadering juist heeft uitgemaakt, dat het gedane voorstel geen amendement was, zoodat de vorige spreker niet kan geacht worden een voorstel te hebben gedaan.

Bij het ver gevorderde uur wordt de zitting verdaagd tot zaturdag ochtend ten 11 ure.

In den loop der zitting is ingekomen eene missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken, houdende inlichtingen op een adres, betrekkelijk de verkiezingen, die in eene gemeente gehouden zijn. Die inlichtingen zijn ter overweging in handen gesteld van eene commissie, bestaande uit de heeren *Westerhoff, Hoekwater, van Eck, van Lennep* en *de Lom de Berg.*

Te Rotterdam, bij

ARRENBERG & VAN REYN.